

BETÆNKNING
OM
UDBYGNING AF
JOURNALISTUDDANNELSEN
I DANMARK

AFGIVET AF DET AF
STATSMINISTERIET DEN 20. JANUAR 1967
NEDSATTE UDVALG

ex. 2

BETÆNKNING NR. 474

1968

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kap. I. Udvalgets nedsættelse og kommissorium	5
Kap. II. Den teoretiske journalistuddannelse i Danmark	6
A. Journalistkurser i tiden indtil 1946	6
B. Journalistkursus ved Aarhus Universitet 1946-1962	6
C. Danmarks Journalisthøjskole	8
Kap. III. Journalistuddannelsen i udlandet	10
A. Journalistuddannelsen i de nordiske lande	10
B. Journalistuddannelsen i Vesteuropa	11
G. Journalistuddannelsen i USA	13
Kap. IV. Behovet for en udbygning af journalistuddannelsen	15
Kap. V. Udvalgets overvejelser og forslag om Danmarks Journalisthøjskole	17
Indledning	17
A. Journalisthøjskolens undervisning og forskning	17
1. Den teoretiske grunduddannelse på Danmarks Journalisthøjskole	17
2. Den videregående uddannelse på Danmarks Journalisthøjskole	20
3. Forskningen på Danmarks Journalisthøjskole	21
B. Nordisk Journalistkursus	21
C. Journalisthøjskolens lærerkræfter	22
D. Journalisthøjskolens organisation	22
1. Bestyrelsen	23
2. Lærerrådet	23
3. Rektor	24
4. Administrator	24
5. De studerendes råd	24
6. Studienævn	24
E. Journalisthøjskolens økonomi	24
1. Driftsudgifter	25
2. Anlægsudgifter	26
F. Uddannelsesrådet ved Danmarks Journalisthøjskole	27
Kap. VI. Udkast til Lov om Danmarks Journalisthøjskole	28
Bemærkninger til lovforslaget	30

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag 1. Udkast til anordning for Danmarks Journalisthøjskole	38
Bilag 2. Udkast til bekendtgørelse om betingelserne for adgang til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole	42
Bilag 3. Udkast til bekendtgørelse om grunduddannelsen og eksamen ved Danmarks Journalisthøjskole	43
Bilag 4. Udkast til bekendtgørelse om ansættelse af lærere og forsk- ningsmedarbejdere ved Danmarks Journalisthøjskole	46

Kapitel I

UDVALGETS NEDSÆTTELSE OG KOMMISSORIUM

Under 20. januar 1967 nedsatte statsministeriet et udvalg med den opgave at behandle problemerne i forbindelse med en videre udbygning af journalistuddannelsen i Danmark og på baggrund heraf afgive indstilling til statsministeren om de retningslinier, hvorefter en sådan udbygning bør ske.

Til formand for udvalget udnævntes departementschef Eigel Jørgensen, statsministeriet.

Udvalget fik i øvrigt følgende sammensætning:

Kontorchef, fru Ruth Bruun-Pedersen, udpeget af statsministeriet,

kontorchef Kjeld Gleerup, udpeget af undervisningsministeriet,

suppleant: fuldmægtig Ernst Goldschmidt, undervisningsministeriet,

professor dr. phil. H. Bach, udpeget af bestyrelsen for Danmarks Journalisthøjskole,

rektor E. Reske-Nielsen, udpeget af bestyrelsen for Danmarks Journalisthøjskole,

redaktør N. Chr. Christensen, udpeget af Danske Dagblades Fællesrepræsentation,

suppleant: direktør S. Rishøj Pedersen, Danske Dagblades Fællesrepræsentation, og

redaktør Erik Svensson, udpeget af Dansk Journalistforbund,

suppleant: journalist Carsten Nielsen, Dansk Journalistforbund.

Fuldmægtig Leif Groth, statsministeriet, blev udpeget til sekretær for udvalget.

I udvalgets møder har i øvrigt deltaget:

Kontorchef Ole Hansen, statsministeriet, og lektor K. A. Frøbert, Danmarks Journalisthøjskole.

Udvalget er blevet nedsat, efter at repræsentanter for pressens organisationer og for Danmarks Journalisthøjskole har haft lejlighed til at forelægge de ønsker, man nærrede med hensyn til en udbygning af journalist-

uddannelsen i Danmark, for statsministeren og undervisningsministeren.

Disse ønsker, der var udsprunget af en erkendelse af, at den nuværende teoretiske uddannelse på Danmarks Journalisthøjskole ikke længere havde mulighed for at opfylde de krav, der måtte stilles til journalister i et moderne samfund, var udformet i henholdsvis et promemoria vedrørende journalistuddannelsen, udarbejdet af et udvalg af lærere ved Danmarks Journalisthøjskole og udsendt i januar 1966, og en betænkning om journalistuddannelsen i Danmark, udarbejdet af et udvalg, bestående af det førnævnte udvalg og repræsentanter for pressens organisationer, og udsendt i juni 1966. En redegørelse for indholdet af de to betænkninger er givet i kapitel IV.

Den 31. januar 1967 afholdt udvalget sit første møde, hvor man drøftede den fremtidige struktur for journalistuddannelsen i Danmark. På mødet vedtoges at nedsætte et arbejdsudvalg, der med henblik på forelægelse for udvalget skulle foretage en undersøgelse af uddannelsens karakter, fremsætte forslag om tilsynet med uddannelsen og ledelsen af Danmarks Journalisthøjskole, angive retningslinier for optagelseskriterier på baggrund af udvalgets drøftelser, foretage en vurdering af de krav, der måtte stilles med hensyn til lærernes kvalifikationer, samt fremkomme med forslag med hensyn til arten af lærernes stillinger.

Underudvalget fik følgende sammensætning:

lektor K. A. Frøbert,
kontorchef Kjeld Gleerup,
rektor E. Reske-Nielsen og
sekretæren.

Udvalget har afholdt 6 møder, og underudvalget har afholdt 8 møder.

DEN TEORETISKE JOURNALISTUDDANNELSE I DANMARK

A. *Journalistkurser i tiden indtil 1946.*

Det første journalistkursus i Danmark blev åbnet i Metropolitanskolens festsal den 3. august 1908. Kurset, der var afholdt på initiativ af Provinsjournalistforeningen, varede i 3 uger. Undervisningen, der behandlede emner indenfor dansk sprog, retsvæsen, politik, økonomi og journalistik, blev meddelt i form af forelæsninger af forskellige videnskabsmænd. I forbindelse med kurset var der også forskellige virksomhedsbesøg. Kurset samlede 27 deltagere. Udgifterne ved kurset blev dækket af staten (kultusministeriet), Provinsjournalistforeningen og Socialdemokratisk Presseforening.

Disse kurser fortsatte i 3 år, men blev så efter beslutning fra kursuskomiteen den 22. oktober 1911 udskudt i nogle år, da man anså det for vanskeligt at skaffe tilstrækkelig mange deltagere. Første verdenskrig bragte imidlertid kursusvirksomheden definitivt til ophør.

Efter første verdenskrig har der været spredte tilløb til at organisere en videregående uddannelse for journalister. Således kan nævnes, at Provinsjournalistforeningen gennemførte et 3 måneders kursus på Handelshøjskolen i København i 1927 og et kortere kursus på Aarhus Universitet i 1934 samt enkelte kurser om specielle emner.

Tanken om en egentlig journalisthøjskole blev rejst på Provinsjournalistforeningens generalforsamling i 1922, og spørgsmålet blev taget op på foreningens jubilæumsgeneralforsamling i 1925, dog uden at disse tanker blev realiseret, når bortses fra de tidligere nævnte korte kurser.

I 30'erne var der fra Aarhus Universitets side en stærk interesse for tanken om en særlig journalistuddannelse. Oprindeligt gik tankerne i retning af et egentligt fakultet, men disse tanker fandt ikke genklang hos pressens organisationer, der ønskede en supplerende uddannelse i pressens arbejdsdiscipliner fremfor en akademisk uddannelse.

Planerne om oprettelse af et journalistkursus ved Aarhus Universitet modnedes i begyndelsen af besættelsestiden, hvor pressens organisationer i provinsen i samarbejde med bestyrelsen for Aarhus Universitet arbejdede med skitser til et sådant kursus.

På et møde den 10. september 1942 blev der nedsat et udvalg, bestående af repræsentanter for pressens organisationer i provinsen og Aarhus Universitet. Udvalget skulle som sin primære opgave søge kontakt med de københavnske presseorganisationer med henblik på oprettelse af et „Journalistkursus ved Aarhus Universitet“, og efter en forberedende forhandling i København den 21. september 1942 nedsatte de københavnske redaktør- og journalistorganisationer hver et udvalg til behandling af disse planer.

De tre udvalg nedsatte efter forhandlinger i marts 1943 et fællesudvalg, der i juli 1943 nåede til enighed om grundlinjerne for det planlagte journalistkursus, idet det dog samtidig blev besluttet, at planerne om oprettelse af dette skulle afvente besættelsens ophør.

B. *Journalistkursus ved Aarhus Universitet 1946-62*

Den 9. februar 1946 fandt det konstituerende møde sted under ledelse af formanden for bestyrelsen for Aarhus Universitet og med deltagelse af pressens organisationer. Efter forhandling godkendtes vedtægterne for journalistkurset enstemmigt.

I henhold hertil var Journalistkursus ved Aarhus Universitet en i Århus hjemmehørende, selvejende institution, der var oprettet af og stod i samarbejde med danske presseorganisationer og virkede under Aarhus Universitet. Formålet var at meddele journalister undervisning i pressehistorie, presseret og presseteknik samt i økonomiske, sociale og historiske forhold i Danmark og i udlandet. I forbindelse med undervisningen skulle der også meddeles kendskab til kilderne.

Bestyrelsen kom til at bestå af 1 repræsen-

tant for Aarhus Universitets bestyrelse (formand), 1 repræsentant for lærerforsamlingen ved Aarhus Universitet, 2 repræsentanter for Provinsjournalistforeningen (1 af disse kom til at virke som næstformand), samt yderligere 11 medlemmer, repræsenterende de bidragydende presseorganisationer. Kursusledelsen blev varetaget af en professor ved Aarhus Universitet.

Vedtægterne for kurset, såvel som ændringer heri, skulle forelægges bestyrelsen for Aarhus Universitet og kunne af denne fremsendes til undervisningsministeriet til eventuel approbation.

Kurset blev i begyndelsen finansieret ved midler, der for hovedpartens vedkommende blev ydet af danske dagblade, medens pressens organisationer, Århus byråd og, i det første par år, Tuborgfondet, ydede resten. Da Tuborgfondet ophørte med at yde tilskud, og da man samtidig ikke kunne forvente fortsat at modtage tilskud fra Århus byråd, ansøgte pressens organisationer, der herefter ikke så sig i stand til at dække udgifterne ved kurset, om statstilskud.

Ansøgningen blev imødekommet, og fra 1949/50 ydede staten tilskud til kurset, i begyndelsen 7.500 kr. årlig efterhånden stigende til 30.000 kr. årlig samt lønnen til en halv amanuensis.

Deltagelse i kurset, der var frivilligt, stod åbent for journalistelever med mindst 2 års ansættelse på en hovedredaktion. Undervisningen ved kurset omfattede en almen kulturel afdeling med emner indenfor udenrigs- og indenrigspolitik, økonomi, sprog m. v. og en speciel afdeling med emner indenfor journalistik og redaktionsarbejde. Undervisningen meddeltes i forelæsningsform samt ved praktiske øvelser i de journalistiske fag. I begyndelsen blev der på hvert kursus forelæst i 300 timer med 4 daglige forelæsninger. I 1958/59 blev timetallet udvidet til 350.

I forbindelse med kurserne har der hvert år været arrangeret aftenmøder med deltagelse af studenter fra Aarhus Universitet og pressefolk fra Århus, hvor der har været forelæst over forskellige emner af interesse for pressen. Kursisterne har endvidere haft lejlighed til at besøge forskellige virksomheder og institutioner.

I tiden fra kursets oprettelse i 1946 og til dets omdannelse til „Danmarks Journalisthøj-

skole" i 1962 har det været frekventeret af 331 elever, heraf 39 fra Norge, 6 fra Sverige og 2 fra Finland. Årsagen til det store norske deltagertal er, at Norge først i 1952 fik eget journalistakademi i Oslo.

I foråret 1953 blev Journalistkursus ved Aarhus Universitet udvidet med et 3 måneders kursus for journalister med mindst seks års anciennitet i pressens tjeneste. Samtidig ansattes en fuldtidsbeskæftiget kursusleder. Kursusforstanderskabet varetoges fortsat af en professor ved Aarhus Universitet.

Det nævnte kursus var i flere henseender en fortsættelse af det oprindelige kursus, men undervisningen koncentrerede sig om færre og fortrinsvis samfundsvidenskabelige fag, ligesom arbejdsformen hovedsagelig var skriftlige opgaver og i mindre omfang forelæsninger. Med påbegyndelsen af Nordisk Journalistkursus i februar 1958 indstillede dette kursus sin virksomhed.

På et bestyrelsesmøde den 1. februar 1954 besluttede kursusbestyrelsen i tilknytning til Journalistkursus ved Aarhus Universitet at oprette et „Institut for Presseforskning og Samtidshistorie", der havde til formål at drive forskning til støtte for undervisningen på journalistkursus. Institutet blev etableret som en selvejende institution, og dets drift blev finansieret ved en årlig bevilling fra Danske Dagblades Fællesrepræsentation.

Bestyrelsen blev udpeget af bestyrelsen for Journalistkursus ved Aarhus Universitet. Ledelsen af instituttet blev varetaget af kursuslederen.

Da Dansk Pressemuseum og -arkiv i 1959 flyttede fra København til Århus, hvor det har til huse i egen bygning, blev de forskningsmæssige muligheder væsentligt forbedrede.

Undervisningen på Journalistkursus ved Aarhus Universitet foregik i lokaler, der blev stillet til rådighed af Aarhus Universitet. I september 1953 fik kurset egne lokaler til administration og studiebrug.

For at fremme tanken om oprettelse af et kollegium i forbindelse med journalistkursus blev der i 1953 nedsat en kollegiekomité og oprettet en kollegiefond, hvortil forskellige dagblade og pressens organisationer ydede bidrag. Mange af bidragene var ydet på den måde, at det pågældende blad eller den pågældende organisation dækkede udgifterne

ved opførelse af et værelse på kollegiet mod at få det opkaldt efter en kendt personlighed med tilknytning til bladet eller organisationen. Århus kommune stillede i 1955 en grund i Vennelystparken til rådighed til opførelse af et journalistkollegium, og boligministeriet godkendte i 1956 en forhåndsansøgning om statslån.

Ved journalistkursets 10 års jubilæum den 15. september 1956 blev der foretaget grundstedsnedlæggelse til kursets kollegium og institutbygning, der blev indviet året efter. Midlerne var fremskaffet ved bidrag fra den danske presse og dens organisationer samt ved statslån.

I henhold til Nordisk Råd's rekommandation af 31. januar 1956 oprettedes i 1957 som en selvejende institution Nordisk Journalistkursus.

Nordisk Journalistkursus, der giver en videregående uddannelse til journalister fra de nordiske lande, har ifølge sine statutter foreløbig sæde ved Danmarks Journalisthøjskole. Rektor for journalisthøjskolen er indtil videre forstander for Nordisk Journalistkursus. Udgifterne til driften af Nordisk Journalistkursus fordeles mellem de nordiske lande. Bestyrelsen for Nordisk Journalistkursus består af repræsentanter for pressens organisationer i de deltagende lande.

C. Danmarks Journalisthøjskole

Som resultatet af en række drøftelser i forretningsudvalg og bestyrelse traf bestyrelsen for Journalistkursus ved Aarhus Universitet på et møde den 15. september 1961 beslutning om at foretage en omfattende ændring af journalistuddannelsen. Man fandt, at en ændring i og udbygning af undervisningen ville være påkrævet, hvis uddannelsen skulle være tidssvarende. I de andre nordiske lande havde der i årenes løb fundet en betydelig udvikling sted: I Norge blev der således undervist i 10 måneder hvert år på Journalistakademiet i Oslo. På Journalistinstitutet i Stockholm gennemførtes undervisningen i 9 måneder hvert år. Endelig havde Finland etableret dels en journalistuddannelse ved universiteterne, dels en speciel undervisning for journalister ved Journalistinstitutet i Tammerfors.

Bestyrelsen foreslog en udvidelse af under-

visningsperioden fra 3 til 6 måneder, således at undervisningen blev afviklet med 3 måneder i 2. elevår og 3 måneder i 3. elevår, og således at hovedparten af undervisningen blev varetaget af faste lærere.

Endelig udtrykte bestyrelsen ønske om, at staten afholdt alle udgifter til lønninger til lærere, til kontor- og arkivpersonale samt honorarer til forelæsere, der ikke er tilknyttet højskolen, medens de resterende udgifter til bl. a. husleje, kontor- og undervisningsmateriel skulle afholdes af pressens organisationer. Man skønnede, at staten ved denne udgiftsfordeling ville komme til at afholde ca. 75 % af driftsomkostningerne, hvilket stort set svarede til den støtte, staten ydede til journalistuddannelsen i de øvrige nordiske lande.

Ansøgning herom blev fremsendt til statsministeriet den 23. november 1961. Efter forhandlinger mellem statsministeren og bestyrelsen for Journalistkursus ved Aarhus Universitet og pressens organisationer nåede man til enighed om den påtænkte udbygning af kurset, der samtidig skulle omdannes til Danmarks Journalisthøjskole.

Sagen blev herefter forelagt finansudvalget, der i skrivelse af 11. april 1962 (aktstk. 546) tiltrådte den foreslåede forøgelse af statens tilskud.

Vedtægterne for Danmarks Journalisthøjskole, der blev vedtaget af bestyrelsen den 10. januar 1963, blev approberet af statsministeriet den 7. marts 1963.

Ifølge vedtægterne er Danmarks Journalisthøjskole en selvejende institution, som er oprettet af de danske presseorganisationer og virker under disse i samarbejde med Aarhus Universitet. Institutionen, der har til formål at gennemføre en undervisning for journalistelever og for journalister, der ønsker yderligere dygtiggørelse, ledes af en bestyrelse på 14 medlemmer, udpeget med 2 repræsentanter fra Aarhus Universitet, 5 fra Danske Dagblades Fællesrepræsentation, 3 fra Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg og 4 fra Dansk Journalistforbund.

Den hidtidige kursusforstander blev udnævnt til rektor, i hvilken egenskab han forestår administrationen, fører forsædet i lærerrådet og tilrettelægger det daglige arbejde. Lærerrådet udarbejder undervisningsplaner, der skal godkendes af bestyrelsen.

På Danmarks Journalisthøjskole undervises der dels i almene fag, dels i journalistik. Til den første gruppe henregnes fagene international politik, dansk politik og økonomi, pres-sejura, det danske sprog og kulturjournalistik. Undervisningen i journalistik omfatter notitsen, nyheden, referatet, reportagen, rubrikkerne, den aktive journalistik, billedjournalistik, idéskabelsen, telegrambehandling, kildekritik, brugen af håndbøger, skriftvalg og lay-out. En del af undervisningen varetages af særligt sagkyndige udenfor skolens faste lærerstab, som redegør for mere specielle emneområder, bl. a. international nyhedsformidling, pressestruktur, sportsjournalistik og nyhedsformidling i radio og TV.

Der er ikke nogen fast grænse mellem undervisningen i de almene fag og i journalistik, idet sigtet med uddannelsen på Danmarks Journalisthøjskole er at lære eleverne at behandle det kundskabsstof, som må anses for nødvendigt for en forsvarlig udøvelse af deres fag, på en journalistisk relevant måde. Der gennemføres derfor i det størst mulige omfang en integration af den almene og den journalistiske undervisning, således at vurderingen af elevernes iagttagelsesevne, gengivelsesevne og nyhedssans kan støtte sig på deres præstationer indenfor de samfundsfaglige og de kulturelle områder.

Lærrerrådet har dog på et tidligt tidspunkt meddelt journalisthøjskolens bestyrelse, at gennemførelsen af disse principper ikke kan ske på forsvarlig måde under den nuværende meget korte undervisningstid. Hertil kommer, at elevernes forudsætninger for at følge undervisningen med udbytte er meget forskellige, og at journalisthøjskolen under den nuværende struktur ikke kan opstille krav om aflæggelse af eksamen ved undervisningens afslutning.

I de i 1963 indgåede overenskomster om

journalisters løn- og arbejdsforhold blev det bestemt, at alle elever, der er antaget til uddannelse efter 1. oktober 1963, skal gennemgå journalisthøjskolens uddannelse.

Denne bestemmelse har været medvirkende til en betydelig vækst i journalisthøjskolens elevtal. Dette var i 1962/63 27, i 1963/64 119 (deltagere på 4 opsamlingskurser), i 1964/65 85, i 1965/66 124 og i 1966/67 128. Væksten i elevtallet har nødvendiggjort en forøgelse af lærerstaben, der i 1964 blev øget til 8, i 1960 til 10 og i 1967 til 12 faste lærere.

Statens og pressens organisationers udgifter til højskolens drift fremgår af nedenstående oversigt:

Finansår	Statens tilskud	Organisationernes tilskud	
		til driften	til elevlønninger
62/63	330.505	69.000	102.511
63/64	360.000	111.500	119.482
64/65	455.000	117.583	214.000
65/66	765.732	143.500	318.000
66/67	1.097.468	296.920	351.000

Efter omdannelsen af Journalistkursus ved Aarhus Universitet til Danmarks Journalisthøjskole og indførelsen af obligatorisk undervisning skabte den stærke elevtilgang et behov for flere undervisningslokaler. I 1965 fuldførtes en tilbygning bestående af et auditorium, 2 undervisningslokaler og 3 kontorer. Halvdelen af opførelsessummen på godt 600.000 kr. blev dækket gennem et afdragsfrit, lavt forrentet statslån, medens den anden halvdel blev dækket af pressens organisationer, bl. a. ved optagelse af et kreditforeningslån. Renten på statslånet og amortisationen af kreditforeningslånet indgår i den andel af driftsudgifterne, der betales af pressens organisationer. Inventaret i lærerkontorer, ekspedition, arkiv og bibliotek er betalt af pressens organisationer.

JOURNALISTUDDANNELSEN I UDLANDET

Uddannelsen af journalister foregår i andre lande enten ved særlige journalistiskoler, oftest i tilknytning til universiteter, eller som en praktisk træning på bladredaktioner efter et elev- eller lærlingepincip. I nogle tilfælde findes en kombination af disse to uddannelsesformer. Strukturen i de enkelte lande afhænger af det almindelige uddannelsesmønster det pågældende sted og af de krav, pressen stiller til de redaktionelle medarbejders standard og baggrund. De fleste steder gælder det imidlertid, at en journalistuddannelse udenfor redaktionerne først er kommet i stand i årene efter 2. verdenskrigs slutning, og at formerne for og indholdet i denne uddannelse er i stadig udvikling.

Udvalget har begrænset sin redegørelse for journalistuddannelsen i udlandet til de lande, hvis presse og øvrige massekommunikationsmidler har størst betydning for Danmark, og hvis statsform og samfundssystem er umiddelbart sammenligneligt med det danske. Det skal dog bemærkes, at der i Sovjetunionen og de østeuropæiske lande forefindes en journalistuddannelse, der strækker sig over fire-fem år, og som foregår ved institutter eller skoler i tilknytning til universiteterne eller ved fakulteter eller faggrupper under disse.

A. *Journalistuddannelsen i de nordiske lande*

I *Norge* foregår uddannelsen dels som en 3-årig praktisk elevuddannelse på redaktionerne, dels på Norsk Journalistskole, der blev oprettet i 1965 som en videreførelse af det i 1951 grundlagte Journalistakademi. Skolen er foreløbig 1-årig, men forventes efter 1970 at blive 2-årig. For at blive optaget på Norsk Journalistskole kræves mindst studentereksamen eller tilsvarende kundskaber. Næsten alle, der optages på skolen, har desuden en praksis på en redaktion bag sig af en længde fra et par måneder til tre år. Undervisningen sigter mod at give en grundlæggende journa-

listisk fagoplæring kombineret med en almindelig orientering i det baggrundsstof, som en journalist må beherske for at kunne udøve sit erhverv på en både for samfundet og redaktionen betryggende måde. Undervisningen er delt i 3 hovedområder: 1. Praktisk og teoretisk journalistik (d. v. s. nyhedsvurdering, stofbehandling, avisudformning, reportage og interview), 2. Sprog og stil og 3. Orienteringsfag (det norske samfund, det internationale samfund, socialøkonomi og socialpsykologi). Desuden gives der i samarbejde med den norske radio et kort kursus i radio- og fjernsynsjournalistik. Undervisningen foregår i form af forelæsninger i orienteringsfagene, medens der på de øvrige områder arbejdes i seminarform. Ved skoleårets slutning aflægger eleverne eksamen. Lærerstabens størrelse består fra efteråret 1967 af 5 faste lærere (1 rektor og 4 lektorer, hvoraf 3 i journalistik og 1 i samfundsfag). Desuden medvirker et betydeligt antal timelærere fra norsk presse, Oslo Universitet og forskellige institutioner. Norsk Journalistskole optager i øjeblikket 30 elever pr. år, men dette antal forventes efter 1970 at vokse til 40-50. Deltagelse er ikke obligatorisk for vordende journalister. Skolen finansieres fuldt ud af staten, hvis bidrag 1967/68 andrager ca. 0,5 mill. n. kr. Den sorterer under kirke- og undervisningsministeriet. Skolens bestyrelse udpeges af ministeren og består af 7 medlemmer, hvoraf 4 indstilles af pressens organisationer.

I *Sverige* finder journalistuddannelsen sted ved journalisthøjskolerne i Stockholm og Göteborg, der tilsammen optager 240 studerende om året til en undervisning, der strækker sig over 2 år. Denne består af en 1-årig grunduddannelse på journalisthøjskolerne efterfulgt af 6 måneders praktikanttjeneste på bladredaktioner i nøje kontakt med lærestalterne og endelig af 1 semesters videregående studier på journalisthøjskolerne. Ordningen, der er trådt i kraft i efteråret 1967, erstatter den 1-årige uddannelse ved de hid-

tidige journalistinstitutter i Stockholm og Göteborg.

Undervisningen i den 1-årige grunduddannelse omfatter dels teoretiske fag (sociologi, psykologi, sprogleje, stilistik, statskundskab, aktuel orientering, nationaløkonomi, statistik, retspleje, presseetik, kildekritik, undersøgelsesmetodik og pressekundskab), dels praktiske fag (elementær journalistik, grafisk teknik, dagbladsjournalistik, ugebladsjournalistik, og radio- og TV-journalistik). Der arbejdes i betydeligt omfang med øvelsesaviser og studiebesøg, og undervisningen i radio- og TV-journalistik foregår i samarbejde med Sveriges Radio. Der aflægges prøver (tentamen) i hvert enkelt fag i løbet af studietiden.

Den videregående undervisning i uddannelsens afsluttende semester er endnu ikke fastlagt i detaljer, men vides foreløbig at ville blive udformet dels indenfor en „presselinie“ for studerende, der sigter mod at blive beskæftiget i dagspressen, dels indenfor en „informationslinie“ med særligt henblik på konsumentoplysning. Hertil kommer antagelig efter 1970 en særlig „æterlinie“ for vordende radio- og TV-medarbejdere. I forbindelse med denne udbygning vil antallet af studerende ved de to journalisthøjskoler yderligere vokse, og man påregner, at det nuværende tal på 240 nye studerende om året vil vokse til 360 i 1970 og antagelig til 480 i 1972. Optagelse på journalisthøjskolerne finder sted på grundlag af særlige prøver, og der har hidtil været ca. 5 gange flere ansøgere, end der har været pladser til rådighed på de to institutioner. Den normale forudsætning for optagelse er studentereksamen, idet 80 % af de studerende hidtil har imødekommet dette krav. To trediedele af undervisningen varetages af fuldtidsansatte lærere og en trediedel af timelærere. I 1967/68 har de to journalisthøjskoler tilsammen 10 faste lærere (rektorer og lektorer), og dette tal forventes at ville stige til 20 i 1972/73. Samtlige udgifter ved journalisthøjskolernes drift afholdes af statskassen. Det samlede budget, hvori der ikke er indbefattet husleje og andre lokale udgifter, udgør i 1967/68 1.425.000 sv. kr., hvilket beløb forventes gradvis at ville vokse til 5.651.000 sv. kr. i 1972/73.

Hver journalisthøjskole har egen styrelse bestående af 10 medlemmer, hvoraf formanden og otte andre udnævnes af kongen. Des-

uden har rektor sæde i styrelsen. Endvidere er der oprettet et samarbejdsnævn for journalistuddannelsen. Dette nævn har 5 medlemmer, heriblandt de 2 rektorer. De øvrige udnævnes af kongen.

I *Finland* uddannes journalister ved særlige journalistlinier på højere læreanstalter, således for de finsk-sprogedes vedkommende under det socialvidenskabelige fakultet ved universitetet i Tampere og for de svensk-talendes vedkommende ved Svenska Social- och Kommunalhögskolan i Helsinki. I begge tilfælde er undervisningen i journalistik kombineret med anden undervisning indenfor det socialvidenskabelige studieområde. Journalisteksamen kan aflægges på 2 år, men forudsætningen herfor er en forudgående praksis på en redaktion udenfor selve studietiden.

B. *Journalistuddannelsen i Vesteuropa*

I *Storbritannien* er der en betydelig tilgang (ca. 40 om året) til journalistfaget fra folk med en afsluttet universitetsuddannelse, og indtil begyndelsen af 1950'erne fandtes der ikke nogen organiseret eller programmeret uddannelse af journalister. Dette billede blev imidlertid ændret i 1952, da presseorganisationerne oprettede „National Council for the Training of Journalists“, som har tilrettelagt en uddannelse, der siden 1961 har været obligatorisk for alle aviser i England og Wales og efterhånden indføres i Skotland. Uddannelsen, der påbegyndes efter 6 måneders prøvetid, er 3-årig og bygger på lærlingeprincippet, idet eleverne arbejder som reportere på en avis fire dage om ugen, medens de den femte dag går på en lokal teknisk skole, hvor de får kurser i engelsk, stenografi, samfundsbeskrivelse, statskundskab, aktuel orientering m. m. samt modtager speciel journalistisk undervisning af lokale pressefolk. Der findes ca. 40 sådanne kurser for unge journalister over hele Storbritannien med en samlet deltagelse på omkring 500. Ved elevtidens afslutning finder der en eksamination sted, hvor eksaminanderne aflægger prøve på deres journalistiske færdigheder med anvendelse af de kundskaber, de har erhvervet i kursusundervisningen. I de seneste år er der hertil kommet mere specielle journalistkurser af varighed fra 1 til 8 uger på landsbasis eller re-

gionalt. Disse har i de fleste tilfælde været beregnet som supplement for 20-30 helt unge journalister. Indenfor det britiske system findes også specialkurser. Endvidere har man eksperimenteret med 3-måneders kurser i journalistik for journalister, som er kommet ind i faget efter fuldførte universitetsstudier, men uden nogen forudgående journalistisk praksis. Opbygningen af en journalistisk uddannelse efter de ovennævnte retningslinier har som en af sine virkninger haft en forbedring af forudsætningerne hos de nye journalister. Medens 30 % af eleverne i 1952 ikke havde andet end almindelig folkeskoleuddannelse, var dette i 1965 kun tilfældet for 6 %. Omkostningerne ved den praktiske uddannelse på redaktionerne og ved specielle kurser bæres af pressen selv med et beløb på 25.000 £ om året (1965). Størsteparten hidrører fra de store blade i London, der ikke selv tilbyder elevpladser, men som nyder godt af uddannelsen på provinsaviserne. Omkostningerne ved undervisningen på de tekniske skoler bæres af staten.

Fra og med 1967 er der endvidere oprettet en 1-årig journalistundervisning ved University of Sussex. Denne nye uddannelse forventes i løbet af kort tid at blive udvidet til en 3-årig „graduate“-uddannelse.

I *Forbundsrepublikken Tyskland* eksisterer der endnu ikke nogen fastlagt ordning for uddannelse af journalister. Oplæringen foregår fortsat på de enkelte redaktioner uden andet fællestræk end nogle „retningslinier for uddannelse af volontører ved dagspressen“, til hvilke der i foråret 1967 forelå udkast fra Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger og fra Deutsche Journalisten-Verband. Fra begge sider understreges betydningen af at opretholde journalistik som et frit erhverv, der står åbent for alle med naturlige forudsætninger for at udøve det. Uddannelsen indenfor faget varer normalt 2 år og har form af ansættelse som „redaktionsvolontør“. Krav om at sådanne volontører skal være mindst 20 år medfører imidlertid, at de fleste kommer ind i journalistik med en forudgående grunduddannelse indenfor andre fag eller med studier på højskoler og universiteter bag sig. Desuden findes der i München en „Deutsche Journalistenschule“, som drives af en gruppe vesttyske udgivere og ra-

diostationer i samarbejde med journalistforbundet. Der afholdes her 1-årige kurser for 60 vordende journalister, hvoraf en trediedel optages gennem en særlig prøve, medens de øvrige to trediedele hentes blandt volontørerne på de pågældende bladhouses redaktioner. Opholdet på „Deutsche Journalistenschule“ indgår da som et led i det 2-årige volontørsystem. I løbet af 1. halvår på journalistikolen undervises kursisterne gennem 900 timer på alle journalistiske områder, hvorefter de i 2. halvår cirkulerer på aviser, tidskrifter, radiostationer, fjernsynsstationer og nyhedsbureauer med ophold på 6 uger ved hvert af disse medier. En anden mulighed for supplerende uddannelse under eller efter volontørtjenesten tilbydes fra „Deutsche Institut für publizistische Bildungsarbeit“ i Düsseldorf, der afholder specialkurser af 10 dages varighed. Endvidere findes der ved „Freie Universität Berlin“, ved „Universität Münster“ og ved „Ludwig-Maximilian Universität“ i München et særligt pressevidenskabeligt studium („Zeitungswissenschaft“), som imidlertid ikke kan karakteriseres som nogen egentlig journalistuddannelse, omend det kan danne grundlag for journalistisk virksomhed. Kortvarige kurser af pressevidenskabelig art findes ved flere andre vesttyske universiteter.

I *Frankrig* kommer tilgangen til journaliststanden i høj grad fra universiteterne, men også anden tilgang til faget forefindes. Der eksisterer en enkelt statsanerkendt institution for journalistuddannelse („Centre de Formation des Journalistes“ i Paris) samt en række private journalistiskoler. Til optagelse på „Centre de Formation des Journalistes“, der blev oprettet i 1946, kræves en minimumsalder på 19 år samt studentereksamen eller dermed ligestillet eksamen samt bestået adgangsprøve, idet der dog ved skolen gives et forberedende kursus for elever, der ikke er studenter. Skolen optager 45 studerende om året, og undervisningen varetages dels af 3 fuldtidsansatte professorer og et antal assistenter, dels af et betydeligt antal presse- og universitetsfolk fra Paris. Undervisningen omfatter journalistik i såvel teori som praksis, ligesom skolen laver sin egen øvelsesavis. Derudover gives der et betydeligt antal kurser i almindelig samtidshistorie, fransk politik, international politik, økonomi, franske

stats- og samfundsforhold, kulturstrømninger etc. Undervisningen på Centret afsluttes med en eksamen, hvorved de studerende opnår et „Certificat d'aptitude de la profession de journaliste". Foruden den 2-årige uddannelse for vordende franske journalister afholder „Centre de Formation des Journalistes" hvert år 1-årige kurser for udlændinge.

G. Journalistuddannelsen i USA

Den *amerikanske* journalistuddannelse er henlagt til universiteter og „colleges", hvor der findes særlige journalistiskoler i form af journalistfakulteter eller faggrupper i tilknytning til et humanistisk eller et statsvidenskabeligt fakultet. Det er ikke nogen betingelse for at udøve journalistik, at man har gennemgået en sådan uddannelse, men langt størsteparten af de amerikanske journalister har taget en grad i journalistik. I tilknytning til universitetsundervisningen finder der en vis praktisk træning sted. Denne kan have form af arbejde ved den stedlige universitetsavis eller som praktikanttjeneste på en avis i den pågældende by. I nogle tilfælde kombineres de to muligheder, men der findes også journalistuddannelsescentre, der ikke byder på en sådan praktisk træning.

I øvrigt er uddannelsen ved universitetsaviserne lejlighedsvis blevet gjort til genstand for skarp kritik, især fordi man finder, at arbejdet ikke i tilstrækkelig grad kan overvåges af og indgå i undervisningen på journalistiskolerne.

Uddannelsen ved de amerikanske journalistiskoler er 4-årig, for så vidt det drejer sig om institutioner, der er anerkendt af The American Council on Education for Journalism, som repræsenterer såvel de store presseorganisationer som journalistkolernes fællesorganisation, The Association of Education in Journalism (ACEJ). ACEJ har opstillet en række minimumskrav for de skoler, rådet anerkender, med det formål at højne uddannelsens standard uden at ensrette den.

I overensstemmelse med uddannelsesmønsteret på højere læreanstalter i USA findes der store variationer med hensyn til undervisningens art og tilrettelæggelse, og studiet præges af en betydelig valgfrihed. Udover de 49 uddannelsessteder, der er anerkendt af ACEJ, findes der en lang række andre, hvis

undervisningsplaner ikke anses for at være af en sådan standard, at rådet accepterer dem. De betragtes som rene fagskoler, selvom de er knyttet til universiteter eller colleges.

De af ACEJ anerkendte journalistiskoler kan stort set opdeles i to kategorier. Een, hvor hovedvægten lægges på en journalistisk uddannelse med et stærkt indslag af tilegnelse af baggrundskundskaber, og en anden, hvor en videnskabelig uddannelse indenfor fagområdet massekommunikation er det mest iøjnefaldende træk, selv om der også gives en mere elementær undervisning både i journalistik og i forskellige baggrundsfag. Tendensen ved de store universiteter er i de senere år gået stærkt i retning af sidstnævnte mønster, og forskningen synes i dag at være det mest afgørende for vurderingen af en amerikansk journalistiskoles standard. Dette hænger antagelig sammen med, at forskning er en nødvendig forudsætning for, at journalistfakulteterne kan nyde anerkendelse på linie med andre fakulteter. Mange af de mindre uddannelsescentre påpeger, at denne tendens har udviklet sig på bekostning af den praktiske faglige træning ved journalistiskolerne, selv om det også her erkendes, at forskning er uafviselig for udviklingen af faget og en nødvendig forudsætning for god undervisning. En særstilling indenfor de journalistiskoler, der lægger hovedvægten på den praktiske undervisning, indtager Columbia University, som ene af alle amerikanske journalistuddannelsescentre udelukkende er en „Graduate-school". Denne byder på en faguddannelse på et højt praktisk og teoretisk plan på grund af beliggenheden i New York, der giver skolen mulighed for at drage nytte af et snævert samarbejde med de store aviser her, med by- og statsadministrationen, med United Nations og med mange andre institutioner. Endvidere sætter de meget store private midler, der står til rådighed for skolen gennem Pulitzer Foundation, denne i stand til at være langt den bedst udstyrede i USA. Skolens undervisning, der alene foregår på graduate-niveaue, og som altså er en efteruddannelse, strækker sig over 7 måneder og samler hvert år 100 studerende, som undervises af en fast lærerstab på ca. 60 professorer og andre lærere.

Også journalistiskolerne ved North Western University i Evanston, Illinois og University

of Missouri har meget anerkendte programmer i praktisk journalistik, medens Stanford University, University of Washington i Seattle, University of Wisconsin, University of Michigan, University of Minnesota m. fl. øjensynligt anser forskningen indenfor massekommunikation for at være hovedopgaven. Det er karakteristisk for disse skoler, at de alle findes ved private universiteter, som i krait af meget betydelige pengemidler kan iværksætte store forskningsprogrammer og -til dels i forbindelse hermed - trække professorer og andre forskere til sig fra andre universiteter.

Den 4-årige uddannelse omfatter kun for en mindre del undervisning i journalistik og massekommunikation, og kurserne i disse fag er i hovedsagen henlagt til studiets to sidste år. Kravene til sammensætningen af studiet varierer fra universitet til universitet, og de studerende kan sædvanligvis vælge og sammensætte deres kurser indenfor en skala mellem et minimum og et maximum i journalistik og massekommunikation. Normalt vil kun mellem en fjerdedel og en trediedel af journaliststudiet kunne afvikles indenfor disse to fagområder. Undervisningsplanerne omfatter derudover fag indenfor humaniora, statsvidenskab og naturvidenskab, i særdeleshed engelsk, økonomi, historie, litteratur, fremmede sprog (sædvanligvis fransk eller spansk), filosofi, statskundskab, erhvervskundskab, sociologi, retorik og psykologi. Den studerende aflægger henved tre fjerdedele af sine prøver i disse discipliner, idet han dog har betydelig valgfrihed også med hensyn til sammensætning af denne del af studiet. Nogle journalistiskoler har deres egen undervisning i nogle af disse discipliner, medens andre henviser de studerende til at gennemgå de nødvendige kurser og aflægge de krævede prøver under andre faggrupper. En ordning af denne art er mulig på grund af den store fleksibilitet, der præger det amerikanske uddannelsessystem, men det er den almindelige opfattelse indenfor journalistiskolernes lærerstabe, at man foretrækker, at så stor en del af stoffet som muligt doceres af lærere, som er knyttet til disse fakulteter. De resterende kurser omfatter journalistik og massekommunikation i videste forstand. Også her har studenterne mulighed for at tilrettelægge studierne i overensstemmelse med egne ønsker, idet de side-

løbende med deltagelse i elementærkurser kan specialisere sig bl. a. i felter som avisjournalistik, radio- og TV-journalistik, fotojournalistik, magasin-journalistik, public-relations og reklame. Undervisningen på disse områder foregår fortrinsvis som praktiske øvelser, og det er den almindelige opfattelse, at klassekvotienten ved disse ikke bør overstige 15, uanset at dette ofte er tilfældet. Enkelte skoler har særlige specialer, som teknisk journalistik og landbrugsjournalistik, ligesom der lægges forskellig vægt på de forskellige aspekter indenfor massekommunikation.

Lærerstaben ved de amerikanske universiteters journalistiskoler skal efter ACEJ's bestemmelser være således sammensat, at der er balance mellem lærere med højere akademiske grader og lærere med en solid professionel baggrund i praktisk journalistik. Indenfor begge kategorier findes der professorater foruden et betydeligt antal stillinger på lavere niveau. For at en skole kan anerkendes af ACEJ kræves, at mindst 3 af den pågældende skoles lærere er medlemmer af det fakultet, hvorunder skolen hører. Antallet af lærerkræfter varierer fra universitet til universitet under hensyntagen til antallet af studerende, undervisningens art og omfanget af den forskning, der drives det pågældende sted. Ingen skole kan fortsat anerkendes, medmindre der årligt udgår mindst 5 kandidater fra den. AGEJ gennemfører desuden regelmæssige tilsyn med undervisningen på de skoler, som rådet anerkender.

De fleste amerikanske journalistiskoler er veludrustede i teknisk henseende med alle nødvendige faciliteter for fuld udnyttelse af moderne undervisningsmetoder, ligesom der overalt findes håndbiblioteker med hovedvægten lagt på samfundsvidenskabelig og journalistisk litteratur. Den tekniske udrustning er ved de store uddannelsescentre fuldt moderne, og ved de fleste af dem findes foruden redaktionslokaler, sætteri og trykkeri, også radio- og fjernsynsstudier, ofte i forbindelse med universiteternes egne stationer. I det hele taget er den amerikanske journalistuddannelse præget af de umådelig store økonomiske midler, der står til rådighed for private universiteter i USA, og af de store variationer og mange valgmuligheder, der præger uddannelsen i Amerika såvel som hele det amerikanske samfundssystem.

BEHOVET FOR EN UDBYGNING AF JOURNALISTUDDANNELSEN

På et møde i Danmarks Journalisthøjskoles forretningsudvalg den 17. august 1965 blev det besluttet, at et udvalg indenfor lærerrådet skulle udarbejde et promemoria, bestående af en redegørelse for uddannelsesproblematikken og konkluderende i lærerrådets opfattelse af den mest hensigtsmæssige fremtidige struktur.

Man udpegede straks et sådant udvalg, som kom til at bestå af: Rektor Erik Reske-Nielsen, docent Arne Ej by-Ernst samt lektorerne Thorkild Behrens og K. A. Frøbert. Det promemoria (den orange betænkning), som i januar 1966 blev fremsendt til bestyrelsens medlemmer, var udarbejdet af disse fire lærere i fællesskab og drøftet i lærerrådet.

Forslagene i det ovennævnte promemoria blev herefter gennemgået af et udvalg, nedsat af bestyrelsen den 27. april 1966. Dette udvalg kom til at bestå af: Redaktør Hans Larsen (Politiken), journalist Carsten Nielsen (Dansk Journalistforbund) og journalist Kristian Nielsen (Demokraten) som repræsentanter for Dansk Journalistforbund, redaktør Harry Rasmussen (Ny Tid, Ålborg), redaktør Knud Secher (Fyens Stiftstidende, Odense) og redaktør Per Winther (Dagbladet, Ringsted) som repræsentanter for redaktørorganisationerne, suppleret med det førnævnte lærerudvalg. I juni 1966 afgav udvalget en enstemmig indstilling (den grønne betænkning).

De to betænkninger har været forelagt pressens organisationer. Af disse har Dansk Journalistforbund, Venstres Redaktørforening, Konservativ Redaktørforening, Socialdemokratisk Redaktørforening og Københavns Redaktørforening tiltrådt, at der så snart som muligt etableres en uddannelse ved Danmarks Journalisthøjskole af et omfang og efter de hovedretningslinier, som fremgår af betænkningen af juni 1966, alt under forudsætning af, at redaktionerne får en første indstillingsret af elever til journalisthøjskolens forskole, som dog også skal stå åben for tilgang af andre. Det radikale Venstres Redaktørfor-

ening kunne ikke tiltræde nogen af betænkningerne, men gav udtryk for, at man ville foretrække en mere elementær grunduddannelse og en omfattende udvidelse af efter- og specialuddannelsen indenfor journalisthøjskolens rammer.

Efter modtagelsen af disse udtalelser vedtog bestyrelsen for journalisthøjskolen på et møde den 14. oktober 1966 at forelægge sagen for regeringen.

De påfølgende drøftelser med statsministeren og undervisningsministeren samt embedsmænd fra de to ministerier resulterede i nedsættelse af nærværende udvalg. De i de to omtalte betænkninger fremførte betragtninger har været udgangspunkt for udvalgets arbejde.

I det i januar 1967 udsendte promemoria (den orange betænkning) konstateres det, at den nuværende teoretiske uddannelse vil være helt utilstrækkelig til at imødekomme de krav, der vil blive stillet til journalistfagets udøvere i 1970'ernes og 1980'ernes langt mere komplicerede samfund, og at der allerede nu er så store vanskeligheder for journalisthøjskolen, at det må anses for tvivlsomt, om den vil kunne holde sin standard.

I betænkningens konklusion hedder det, at man må tilstræbe en udvidelse af uddannelsesstiden på Danmarks Journalisthøjskole, der ønskes bevaret som selvejende institution, drevet udelukkende for statsmidler. Endvidere betones ønskeligheden af at indpasse journalistuddannelsen i det almindelige mønster for højere uddannelse her i landet.

Ifølge betænkningen bør uddannelsen indledes med en forskole, hvor optagelse sker efter ansøgning, eventuelt efter optagelsesprøve, således at kun de, der har gennemgået forskolen og bestået dennes afsluttende prøver, kan gå videre med den teoretiske grunduddannelse. Denne omfatter en 1. del og en 2. del, hver bestående af to semestre, samt en praktisk uddannelse på redaktionerne. Endvidere betoner man i betænkningen behovet for forskellige former for efteruddannelse af journalister.

I den i juni 1966 udsendte betænkning (den grønne betænkning) betones nødvendigheden af en helhedsløsning af uddannelsesproblemet. Den teoretiske og den praktiske uddannelse

må nøje samordnes, så den fremstår som en organisk helhed.

I denne betænkning gives der enstemmig tilslutning til forslaget om en forskole med en undervisning af den i betænkningen af januar 1966 nævnte karakter. Der er enighed om, at forskolen bør etableres som en del af journalisthøjskolen, og at journalistuddannelsen bør påbegyndes her, d. v. s. uden forudgående elevtid på redaktionerne.

Optagelse på forskolen bør ske efter ansøgning. Ansøgningerne bedømmes af et nævn, bestående af repræsentanter for pressens organisationer og journalisthøjskolen. En redaktør, som ud fra personligt kendskab ønsker at fremme en elevs optagelse på forskolen, skal kunne afgive indstilling herom, ligesom ansøgningen bør bilægges eksamenspapirer og andre kvalifikationspapirer. Der kan eventuelt foranstaltes optagelsesprøver til forskolen.

Undervisningen på 1. og 2. del bør have et indhold og et omfang som foreslået i promemoret af januar 1966. Man finder det hen-

sigtsmæssigt at indlægge uddannelsen på redaktionerne til en periode mellem 1. og 2. del. I betænkningen tiltræder man forslaget om en omfattende efteruddannelse og gør specielt opmærksom på problemet vedrørende mere modne folk, som ønsker at gå over i journalistik efter at have erhvervet embeds-eksamen eller andre ganske særlige forudsætninger. Man er klar over, at forskolen må ligge på et så elementært plan, at det næppe vil være hensigtsmæssigt at påbyde kvalificerede folk med særlige forudsætninger at frekventere denne, hvorfor problemet bør løses gennem regelmæssigt tilbagevendende elementærkurser.

Betænkningen peger på muligheden af oprettelse af et pressens uddannelsesråd til som fagkommission at tage sig af spørgsmål i forbindelse med uddannelse på journalisthøjskolen og på redaktionerne, herunder også medvirken ved opstilling af bedømmelse af afgørende prøver.

UDVALGETS OVERVEJELSER OG FORSLAG OM DANMARKS JOURNALISTHØJSKOLE

Indledning

Udgangspunktet for udvalgets nedenfor omtalte forslag har været en gennemgang og en vurdering af de forslag, som er omtalt i kap. IV samt en vurdering af de bestræbelser, der i udlandet udfoldes for at uddanne journalister, og som er beskrevet i kap. III.

Udvalget har imidlertid ment kun at kunne tage stilling til og stille forslag for så vidt angår den teoretiske udbygning af journalistuddannelsen og har derfor ikke taget den praktiske del af denne uddannelse op til behandling. Efter udvalgets opfattelse bør problemerne om den praktiske uddannelse løses af pressens organisationer i forening, idet det dog er udvalgets opfattelse, at den praktiske uddannelse og uddannelsen på journalisthøjskolen må koordineres, i hvilken forbindelse udvalget skal pege på det foreslåede uddannelsesråd.

A. Journalisthøjskolens undervisning og forskning

I overensstemmelse med de forslag, der indeholdes i det i kap. IV omtalte promemoria af januar 1966 (den orange betænkning) og den sammesteds omtalte betænkning af juni 1966 (den grønne betænkning) foreslår udvalget, at uddannelsen på Danmarks Journalisthøjskole fremtidig bør omfatte:

Grunduddannelse for journalistelever af en varighed på 5 semestre, bestående af en forskole, en 1. del og efter 18 måneders praktikantjeneste en afsluttende 2. del,

Efteruddannelseskurser, der har til formål at give pressens folk mulighed for at ajourføre deres viden på redaktionelle, tekniske og administrative felter,

Specialkurser, der er koncentreret omkring de forskellige stofområder.

Fagkurser i journalistikkens og den grafiske tekniks grundprincipper for medarbejdere i

pressen, som ikke har gennemgået journalisthøjskolens grunduddannelse, men er blevet beskæftiget med journalistik på et ret sent tidspunkt i deres karriere, f. eks. efter en akademisk uddannelse, samt

Konferencer mellem journalister og ikke-journalistiske fagfolk.

Det forventes, at *Nordisk Journalistkursus* bevares i tilknytning til Danmarks Journalisthøjskole.

1. Den teoretiske grunduddannelse på Danmarks Journalisthøjskole

a. Optagelse på Danmarks Journalisthøjskole

Udvalget har ikke ment, at der bør stilles krav om bestemte eksaminer som betingelse for optagelse på Danmarks Journalisthøjskole, men finder det nødvendigt, at undervisningen på journalisthøjskolen tilrettelægges på et sådant niveau, at studentereksamen, højere forberedelseseksamen, højere handelseksamen eller tilsvarende højere eksamen må anses for den normale forudsætning for at kunne følge denne.

Den, der ønsker optagelse på forskolen til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole, må indgive ansøgning herom til journalisthøjskolen vedlagt beviser for beståede eksaminer, redegørelse for andre kvalifikationer samt eventuel erklæring om erhvervet praktikantplads på en redaktion.

De indkomne ansøgninger bedømmes af et af statsministeren nedsat optagelsesnævn på 5 medlemmer, hvoraf 4 udpeges af uddannelsesrådet, således at 2 skal repræsentere Danske Dagblades Fællesrepræsentation og 2 Dansk Journalistforbund. Nævnet tiltrædes herudover af en repræsentant for Danmarks Journalisthøjskole, der er nævnets formand.

Optagelsesnævnet bestemmer, hvilke ansøgere der skal optages på forskolen. Optagelsen kan enten ske umiddelbart eller gøres be-

tinget af aflæggelse af en optagelsesprøve. En ansøger, der ikke optages umiddelbart på forskolen, har dog altid krav på at blive indstillet til optagelsesprøven, såfremt han ved erklæring fra en chefredaktør kan dokumentere, at der på den pågældende redaktion er sikret ham en praktikantplads mellem 1. og 2. del af studiet.

Optagelsesprøven omfatter skriftlige prøver i iagttagelsesevne, sproglig fremstilling, referat og behandling af tekstmateriale samt en mundtlig eksamination, hvor der lægges vægt på aspirantens modenhed, personlige fremtræden og evne til at føre en samtale. Prøven aflægges for optagelsesnævnet, der ved dens tilrettelæggelse og afholdelse bistås af lærere ved journalisthøjskolen.

Har flere aspiranter bestået optagelsesprøven, end der det enkelte halvår kan optages på forskolen, afgør optagelsesnævnet endeligt på grundlag af de enkelte aspiranters resultater ved optagelsesprøven, hvem der kan optages. Aspiranter, der efter at have aflagt optagelsesprøve ikke optages på forskolen, kan påny indstille sig til førstkommande optagelsesprøve. Ingen kan indstille sig til optagelsesprøven mere end tre gange.

b. Forskole

Forskolen strækker sig over et semester og har til formål at give en elementær træning i journalistiske færdigheder og på grundlag af denne træning at vurdere, hvilke elever der er egnede til at gennemføre den videre uddannelse.

Der meddeles undervisning i elementær journalistik, der omfatter: en almindelig introduktion, nyheden og dens udformning, journalisten og hans kilder, notitsen, referatet, overskrifter, iagttagelse, spørgeteknik, telefonkontakt, interviewet, reportagen, behandling af meddelerstof, telegrambehandling og billedjournalistik. Endvidere undervises der på forskolen i elementær grafisk teknik, journalistisk sprogbehandling og pressekundskab. Et vigtigt led i forskolens undervisning bliver en daglig gennemgang af dagens aviser og af dansk radio og TV kombineret med obligatoriske hjemmeopgaver.

Forskolen afsluttes med en eksamen, hvor der skal besvares 6 opgaver i elementær jour-

nalistik, 2 opgaver i journalistisk sprogbehandling og 1 opgave i pressekundskab. Herudover indgår i eksamensresultatet indstillingskarakterer i fagene elementær grafisk teknik og den daglige avis.

c. 1. del

1. del strækker sig over 2 semestre. Undervisningen tager sigte på at udbygge de studerendes kundskaber på samfundsfaglige og kulturelle områder og give dem en journalistisk træning, der har til formål at lære de studerende journalistisk metode, således at de opøves i evnen til at behandle et omfattende kundskabsstof på en journalistisk relevant måde. Undervisningen tager endvidere sigte på at give de studerende viden om pressen og andre massemedier.

Undervisningen på 1. del omfatter nedenævnte fag og faggrupper og en journalistisk træning indenfor disse områder:

I. Samfundsfag:

- a. Dansk samfundsbeskrivelse og samfundskonometri
- b. Statsmagten i Danmark
- c. Dansk politik, dansk udenrigspolitik og forsvarsvæsen
- d. Sociale forhold i Danmark og lokalstyre i Danmark
- e. De nordiske lande
- f. International politik og international organisation.

II. Kulturfag:

- a. Litteraturhistorie, litteraturgennemgang
- b. Kulturgenrer, dansk undervisningsvæsen og kulturliv.

III. Kundskab om presse og andre massemedier:

- a. Presse- og mediastruktur
- b. Presseret og presseetik.

1. del afsluttes med en eksamen, hvor der skal besvares 4 skriftlige opgaver, heraf 2 opgaver indenfor faggruppe I og 1 opgave indenfor hver af faggrupperne II og III og en mundtlig prøve indenfor en af de tre nævnte faggrupper.

d. Praktisk uddannelse

Det foreslås, at den studerende inden påbegyndelsen af 2. del overfor journalsthøjskolen skal dokumentere at have gennemgået en praktisk uddannelse af 18 måneders varighed på en redaktion eller et andet anerkendt uddannelsessted.

I særlige tilfælde må journalsthøjskolen dog i samarbejde med optagelsesnævnet kunne give adgang til 2. del for studerende som skønnes på anden måde at have erhvervet sig de for studiets fortsættelse fornødne kundskaber.

c. 2. del

2. del strækker sig over 2 semestre og har til formål at give en alsidig journalistisk træning samtidig med, at der åbnes adgang til fordybelse i arbejdet med enkelte fag og medier.

Hovedparten af undervisningen tilrettelægges som *redaktionsøvelser* og som *seminarer*. Redaktionsøvelserne tilrettelægges, således at den studerende i første semester får lejlighed til at udføre forskellige redaktionelle *funktioner* indenfor forskellige *mediatyper* (presse, radio og TV). Efter udvalgets opfattelse skal de studerende have mulighed for at beskæftige sig med følgende medier:

Dagspresse I (landsavis), dagspresse II (lokalavis), dagspresse III (supplementsavis), ugeavis, radio og TV. Udviklingen indenfor dagspressen og de øvrige massemedier kan skabe behov for en ændring eller udvidelse af listen.

Den studerendes træningstid indenfor hvert enkelt medium er mindst 14 dage i 2. dels 1. semester. I 2. dels 2. semester foretages en reduktion af antallet af medier til to, hvoraf der vælges et specialmedium i sidste halvdel af semestret.

Funktionerne indenfor de forskellige medier kan være: redaktionschef, redaktionssekretariat, udenrigsredaktion, indenrigsredaktion, økonomi- og handelsredaktion, rets- og kriminalredaktion, kulturredaktion, lokalredaktion, sportsredaktion etc., samt lay-out og ombrydning. Cirkulation indenfor de forskellige funktioner finder sted efter nærmere fastsat turnus, men med udskydelsesmuligheder og/eller valgfrihed.

Hver redaktion ledes af en journalistisk

lærer som chefredaktør. Denne tilrettelægger, vejleder og bedømmer. De færdige arbejder underkastes stikprøvevis vurdering og kritik fra faglærere og specialister blandt de journalistiske lærere. Om muligt færdiggøres hver dag én „avis" og én „radioudsendelse".

Aviserne er „eftermiddagsaviser" og radioen en „formiddagsradio" med redaktionelt punktum kl. 11⁰⁰. Deltagelse i redaktionsøvelserne er obligatoriske.

Seminarundervisningen er baseret på valgfrihed, idet hver studerende vælger *to* fagspecialer indenfor følgende fagområder:

1. Dansk politik
2. Økonomi og erhvervsliv
3. Retsvæsen
4. Socialt stof
5. Kommunalstof
6. Udenrigspolitik
7. Kultur og undervisning
8. Litteratur
9. Videnskab og teknik
10. Massemedier og kommunikationsteori
11. Bladadministration og bladøkonomi
12. Sprogbehandling og stilistik.

Undervisningen knyttes nær til aktuelt stof og sættes i vid udstrækning i forbindelse med dagsnyheder, på grundlag af hvilke en dybere indtrængen i materiale og problemer kan finde sted.

I sidste halvdel af 2. semester skal den studerende vælge et mediaspeciale, som han skal kombinere med det ene af de to valgte fagspecialer, idet han skal løse en *hovedopgave*, der skal vise, om han behersker et stofområde og er i stand til at behandle det på en god journalistisk måde. Hovedopgaven, hvortil der gives en forberedelsestid på indtil fire uger efter journalsthøjskolens nærmere bestemmelse, kan eksempelvis gå ud på, at kandidaten skal skrive en serie avisartikler eller producere en eller flere radio- eller TV-udsendelser om emner, der opgives af journalsthøjskolen. Emnerne skal falde indenfor det fagspeciale, som kandidaten har valgt at kombinere med mediaspecialet. Hovedopgaven afsluttes med en mundtlig eksamination, der har til formål at foretage en mere dybtgående prøve af den studerendes viden indenfor fagspecialet og at finde frem til grund-

laget for det journalistiske skøn, han har udøvet ved opgavens løsning.

Foruden redaktionsøvelserne og seminarundervisningen omfatter 2. del en orienteringsundervisning indenfor journalistiske specialer samt presseøkonomi, psykologi og sociologi.

Ved 2. dels eksamen tæller karakteren i hovedopgaven tredobbelt. I eksamensresultatet indregnes bedømmelsen af den studerendes præstationer i de ovenfor nævnte redaktionsøvelser og af de to seminararbejder, der afslutter seminarundervisningen i fagspecialerne.

2. Den videregående uddannelse på Danmarks Journalisthøjskole

Efter udvalgets opfattelse bør den i det foregående omtalte grunduddannelse ved Danmarks Journalisthøjskole suppleres med et omfattende program for videregående uddannelse. Det er af stor vigtighed, at pressens folk til stadighed har adgang til at ajourføre deres viden om de forskellige samfundsansliggender, og dette behov kan under det moderne samfunds hastige udvikling ikke dækkes på tilfredsstillende måde, medmindre der tilrettelægges et program for regelmæssig videreuddannelse. Hertil kommer, at de tekniske fremskridt og udviklingen i øvrigt indenfor massemedierne skaber et behov for efteruddannelseskurser, hvor pressens folk kan erhverve kendskab til alt væsentligt nyt indenfor deres eget fag. Efter en analyse af problematikken på disse felter er udvalget nået frem til den opfattelse, at det allerede igangværende efteruddannelsesarbejde på Danmarks Journalisthøjskole efter udbygningen bør udvides og intensiveres. Et effektivt program for videregående uddannelse bør efter udvalgets opfattelse bestå af følgende komponenter:

a. Specialkurser

Der er et stort behov for videregående kurser for de medarbejdere i dagspressen og andre massemedier, som allerede har bestemte stofområder at beskæftige sig med, og for hvem det er vigtigt at kunne høste yderligere viden om de grene af samfunds- eller kulturlivet, som henhører under deres journalistiske spe-

cialer. Journalisthøjskolen har hidtil hvert år holdt nogle få kortvarige specialkurser af denne kategori, omfattende sådanne stofområder som rets- og kriminalreportage, radio- og TV-stoffet og det sociale stof. I samarbejde med den danske UNESCO-nationalkommission har der endvidere været arrangeret specialkurser om FN's særorganisationer og hjælpen til udviklingslandene. Disse specialkurser har været omfattet med meget stor interesse fra pressens side, og der er ofte udtrykt ønske om en udbygning af denne del af journalisthøjskolens virksomhed. Under den hidtidige struktur har de begrænsede økonomiske muligheder og den arbejdsbyrde, som den ordinære undervisning lægger på den faste lærerstab, stillet sig i vejen for en sådan udbygning.

b. Efteruddannelseskurser

Disse kurser, der har til formål at give pressens folk mulighed for at ajourføre deres viden om den nyeste udvikling indenfor deres eget fag, har ligeledes kun kunnet holdes i begrænset omfang under den hidtidige struktur. Der har været afholdt kurser for redaktionssekretærer, pressefotografer og lokalredaktører. Det gælder også her, at der er et stort behov for en udbygning af kursusvirksomheden. Det er således af stor betydning for medarbejdere indenfor dagspressen, at de hurtigt kan gøre sig fortrolige med de tekniske fremskridt (nye metoder for sætning og trykning, for billedtelegrafi m. m.) og med de nyeste fremskridt på de redaktionelle og administrative områder, f. eks. den mest rationelle arbejdsgang indenfor redaktionssekretariatet og mellem dette på den ene side og de skrivende medarbejdere og de tekniske afdelinger på den anden side. Det er endvidere vigtigt, at bladenes redaktionelle ledelser og medarbejdere kan blive fortrolige med de principper, som lægges til grund for moderne administrativ bladledning, for moderne regnskabsførelse og for afskrivning, og at de kan få svar på spørgsmål i forbindelse med forholdet mellem bladets tekst- og annoncemængde, om de mest rationelle distributionsmetoder o. s. v. Ligeledes bør alle, der er beskæftiget indenfor massemedierne, hurtigt og effektivt kunne sætte sig ind i nydannelser og tekniske fremskridt indenfor radio og TV,

herunder problemerne i forbindelse med farvefjernsyn og anvendelse af lukkede TV-kredsløb i undervisningsøjemed, om de nyeste hjælpemidler for produceren, om samarbejdet mellem programmerarbejderen på den ene side og fotografen og de øvrige teknikere på den anden side m. v.

c. Fagkurser

Her er der tale om en nydannelse, som hænger sammen med det foreslåede nye uddannelsesmønster. Det må antages, at en **del** af tilgangen til journalistfaget vil foregå uden om grunduddannelsen på Danmarks Journalisthøjskole, f. eks. fra folk, der har fået en akademisk eller anden særlig uddannelse, og som har vist talent for at udnytte deres kundskaber som journalistiske specialmedarbejdere. Det må anses for uhensigtsmæssigt, at medarbejdere med sådanne forudsætninger skal gennemgå hele grunduddannelsen. På den anden side er det en almindelig erfaring, at sådanne medarbejdere ofte savner kendskab til de vigtigste journalistiske principper og til den grafiske teknik. Da medarbejdere med en sådan uddannelse normalt får ansættelse ved store blade, hvor muligheden for at opnå et sådant kendskab er begrænset, vil det være af stor betydning, at der med regelmæssige mellemrum holdes fagkurser på journalisthøjskolen, således at disse medarbejdere kan gøre sig fortrolige med grundprincipperne indenfor det fag, de har valgt, f. eks. ved kurser af 2-3 måneders varighed. I øvrigt betragter udvalget det som helt naturligt, at disse medarbejdere har samme adgang til journalisthøjskolens øvrige videreuddannelsesprogram som journalister, der har gennemgået grunduddannelsen.

d. Konferencer

Fra tid til anden har der både under det tidligere Journalistkursus ved Aarhus Universitet og på Danmarks Journalisthøjskole i den hidtidige struktur været afholdt konferencer med deltagelse af journalister og ikke-journalistiske fagfolk. Eksempelvis kan nævnes konferencer om „Danmarks plads i Europas økonomi“, om „Pressens stilling i det moderne samfund“ og om „Pressen og retsmyndighederne“. På disse konferencer har

pressens folk lejlighed **til** at møde særligt fremtrædende og sagkyndige folk fra det politiske liv, fra centraladministrationen, landbrugets, handelens og industriens organisationer, universiteterne, politiet, anklagemyndigheden og domstolene. Sådanne konferencer har et dobbelt formål: De kan give de ikke-journalistiske fagfolk en forståelse af nyhedsformidlingens betydning og et indblik i de vilkår, hvorunder pressen arbejder, og de kan give journalisterne et indblik i de særlige forhold, som gør sig gældende på de forskellige samfundsområder, hvis repræsentanter deltager i konferencerne. Det er udvalgets opfattelse, at sådanne konferencer har stor værdi ved at udbygge forståelsen mellem pressens folk på den ene side og de politiske, administrative, videnskabelige og juridiske fagfolk på den anden side. Man anser det af denne grund for meget ønskeligt, at konferencer af denne art kan indgå i journalisthøjskolens videreuddannelsesprogram.

3. Forskningen på Danmarks Journalisthøjskole

Efter udvalgets opfattelse er en pressevidenskabelig forskning en forudsætning for gennemførelsen af en forsvarlig undervisning på Danmarks Journalisthøjskole. Der bør ved lærerstabets sammensætning tages hensyn til dette, således at der kan udvikles ikke alene en historisk betonet grundforskning, men også en målforskning, der bygger herpå. Ved siden af denne forskningsvirksomhed skal der skabes mulighed for udarbejdelse af praktiske håndbøger, der kan tjene som hjælpemidler for undervisningen.

Udvalget finder det derfor af stor betydning, at den under Institut for Presseforskning og Samtidshistorie påbegyndte virksomhed udbygges og intensiveres under den foreslåede nye uddannelsesform.

B. Nordisk Journalistkursus

Nordisk Journalistkursus, der er en selvejende institution, blev oprettet i 1957 i henhold til Nordisk Råd's rekommandation nr. 2/1956 og danner rammen om en avanceret journalistuddannelse i de nordiske lande. Det er fællesnordisk i sit anlæg og lærerkræfterne hentes blandt eksperter i alle de nordiske

lande, men emnevalg og undervisning har et alment journalistisk sigte. Undervisningsplanen omfatter international politik samt politik og moderne historie i de nordiske lande, endvidere fælles nordiske emner og pressens problemer, herunder sproget, kildekritik, presseret og journalistik. Nordisk Journalistkursus optager kun viderekomne elever. Eksaminer kræves ikke, men nogle års praktisk erfaring i journalistisk arbejde er en forudsætning.

Udgifterne ved driften fordeles mellem de nordiske lande, og bestyrelsen består af repræsentanter for pressens organisationer i alle de deltagende lande.

Efterhånden som den nationale journalistuddannelse i de nordiske lande forbedres, må det påregnes, at Nordisk Journalistkursus tilpasses de bedre forudsætninger, man kan forvente hos kursisterne. Det kan i den forbindelse nævnes, at der i juni 1967 er fremsat medlemsforslag til Nordisk Råd om omdannelsen af Nordisk Journalistkursus til en Nordisk Journalisthøjskole.

Det er efter udvalgets opfattelse af stor betydning, at Nordisk Journalistkursus bevares i tilknytning til Danmarks Journalisthøjskole.

C. *Journalisthøjskolens lærerkræfter*

For at sikre journalistuddannelsens anseelse vil det være nødvendigt, at undervisningen på alle stadier hviler på et sådant grundlag, at de studerende erhverver de krævede kundskaber og ikke mindst lærer en journalistisk metode på de pågældende områder, samt sættes i stand til på egen hånd at kunne fortsætte kundskabstilegnelsen og selvstændigt at tage stilling til de problemer, de møder under deres fremtidige virke.

Om den ønskede undervisningsstandard nås, afhænger naturligvis først og fremmest af kvaliteten af de lærerkræfter, det lykkes at knytte til undervisningen, og udvalget må derfor finde det nødvendigt, at der skabes garantier for, at de lærere, der knyttes til journalisthøjskolen, har de fornødne teoretiske kundskaber og kendskab til praksis samt en vis undervisningsfærdighed.

Udvalget finder det endvidere påkrævet, at der til journalisthøjskolen knyttes en stab af lærere, der foruden de ovennævnte kvalifika-

tioner er i stand til på videnskabelig basis at udvikle undervisningen og udføre forskningsarbejde.

Udvalget foreslår derfor, at der tilvejebringes hjemmel for oprettelse af professorater ved journalisthøjskolen. Om fremgangsmåden ved besættelse af professorater har udvalget udarbejdet regler, der er anført i udvalgets forslag til bekendtgørelse om ansættelse af lærere og forskningsmedarbejdere ved Danmarks Journalisthøjskole.

Herudover foreslår udvalget oprettelse af faste stillinger som docenturer, lektorater, adjunkturer, stillinger som andre lærere, afdelingsforstanderstillinger samt stillinger som videnskabelige assistenter, jfr. bilag 4. Disse stillinger bør besættes dels med lærere med universitetsuddannelse, dels med lærere, der er i besiddelse af de kvalifikationer, der er nødvendige for at drive undervisning i praktisk journalistik. Det må endvidere forudses, at der til journalisthøjskolen må knyttes timelærere og andre udefra kommende lærerkræfter til bestridelse af en del af undervisningen.

Aflønningen af de forskellige kategorier af lærere bør følge samme regler, som er gældende for lærerkræfter i samme gruppe ved statens øvrige højere læreanstalter, dog under hensyntagen til de særlige forhold, som måtte gøre sig gældende for journalistundervisningen.

D. *Journalisthøjskolens organisation*

Som omtalt i kap. II er Danmarks Journalisthøjskole i dag en selvejende institution.

Udvalget har været opmærksom på, at det eventuelt kunne betragtes som naturligt, at staten, når dennes bistand blev påkaldt i så væsentligt omfang som foreslået nedenfor, overtog journalisthøjskolen, der herved overgik til statsdrift. Efter udvalgets opfattelse vil en statsovertagelse af journalisthøjskolen imidlertid næppe indebære sådanne fordele af undervisningsmæssig og administrativ karakter i forhold til den af udvalget foreslåede ordning, at der er tilstrækkeligt grundlag for at forlade den nuværende driftsform, der forudsætter et snævert samarbejde med og en aktiv medvirken fra pressens organisationer ved ledelsen af undervisningsvirksomheden,

og udvalget foreslår i overensstemmelse hermed, at Danmarks Journalisthøjskole oprettholdes som en selvejende institution.

Udvalget finder dog samtidig, at rammerne for journalisthøjskolens virksomhed bør fastlægges i en særlig lov om Danmarks Journalisthøjskole på en sådan måde, at der tilvejebringes de nødvendige garantier, som den foreslåede væsentlige statsstøtte betinger, og det bedst mulige grundlag for at undervisningen på journalisthøjskolen stedse kan være på højde med udviklingens krav.

Udvalget har under disse overvejelser angående den fremtidige ordning for Danmarks Journalisthøjskole fundet det naturligt at tage udgangspunkt i den hidtidige ordning, der er tilrettelagt på baggrund af, at undervisningen på journalisthøjskolen er skabt og udviklet af folk fra pressens organisationer.

Udvalget fremhæver, at det må tillægges den største betydning, at samarbejdet med pressens organisationer bevares og udbygges, således at man ikke risikerer, at undervisningen stagnerer, men tværtimod sikrer, at undervisningen stedse kan tilrettelægges i livsnær forbindelse med erhvervet og dets stigende krav til undervisningen.

Dette skulle være muligt ved, at der fortsat sikres pressens organisationer indflydelse på journalisthøjskolens ledelse gennem deres repræsentanter i bestyrelsen.

I udkast til forslag til Lov om Danmarks Journalisthøjskole, jfr. nedenfor i kap. VI, foreslås det i § 2, at journalisthøjskolens ledelse skal bestå af en bestyrelse, et lærerråd og en rektor.

1. Bestyrelsen

I § 4 i udkast til anordning for Danmarks Journalisthøjskole (bilag 1) foreslås bestyrelsen sammensat af indtil 10 medlemmer, af hvilke Dansk Journalistforbund vælger 3 medlemmer, Danske Dagblades Fællesrepræsentation 2 medlemmer og ministeriet for kulturelle anliggender, Aarhus Universitet og Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg hver 1 medlem. Herudover kan statsministeren udpege indtil 2 medlemmer, og rektor og prorektor deltager uden stemmeret i bestyrelsens møder.

Der er herved taget hensyn til den interesse, pressens organisationer har i journalist-

højskolens drift, og til det hidtidige nære samarbejde med Aarhus Universitet, der forventes fortsat under den nye struktur. Da Danmarks Radio og Fjernsyn vil få betydning som arbejdsplads for et stigende antal journalister, har udvalget fundet det naturligt at foreslå, at ministeriet for kulturelle anliggender repræsenteres i bestyrelsen.

Ifølge anordningsudkastet får bestyrelsen for Danmarks Journalisthøjskole til opgave at overvåge og træffe beslutninger med hensyn til journalisthøjskolens daglige drift. Den skal således følge journalisthøjskolens virksomhed og udvikling, varetage dens økonomiske administration og forvalte de til journalisthøjskolen henlagte og bevilgede midler, ligesom den har ansvaret for budgettet og regnskaberne.

Herudover skal bestyrelsen tage stilling til lærerrådets indstilling vedrørende udnævnelse af rektor samt ansætte og afskedige de til journalisthøjskolen fast knyttede lærerkræfter og administrator efter indstilling af rektor, ligesom den skal udtale sig om sager vedrørende adgangsbetingelser, oprettelse af nye og omdannelse eller nedlæggelse af bestående studieretninger ved højskolen, der forelægges den af lærerrådet.

Endelig skal bestyrelsen i øvrigt behandle enhver sag, der af et af dens medlemmer, lærerrådet eller rektor skønnes at være af en sådan betydning for højskolen, at den bør drøftes i bestyrelsen.

2. Lærerrådet

I lighed med ordningen indenfor anden højere undervisning må der nedsættes et lærerråd. Dette foreslås i § 6 i udkast til anordning for Danmarks Journalisthøjskole sammensat af journalisthøjskolens professorer og andre lærere, som har fået tildelt et selvstændigt ansvar for et større fagområde, samt et af lærerrådet fastsat antal medlemmer, der vælges af og blandt de øvrige lærere. Antallet af sådanne medlemmer må højst udgøre en trediedel af det samlede lærerråd. Herudover udpeger de studerendes råd for et år ad gangen blandt sine medlemmer 1 repræsentant, der deltager i lærerrådets møder uden stemmeret, ligesom de studerendes råd for de enkelte sager kan udpege endnu en repræsentant, der ligeledes uden stemmeret delta-

ger i lærerrådets behandling af **den** pågældende sag.

Lærerrådet vil få til opgave at behandle sager vedrørende adgangsbetingelser, oprettelse af nye og omdannelse eller nedlæggelse af bestående studieretninger, studie- og eksamensordninger og kursusplaner, der forelægges det. Herudover kan lærerrådet i øvrigt tage ethvert spørgsmål af interesse for journalisthøjskolen op til drøftelse og i det pågældende spørgsmål afgive en udtalelse, der er vejledende for de instanser, der skal behandle sagen. Endelig vælger lærerrådet rektor og prorektor.

De studerendes repræsentanter kan ikke deltage i behandlingen af sager vedrørende udpegning af medlemmer til lærerrådet (jfr. stk. 1), valg af rektor og prorektor (jfr. stk. 4), oprettelse, omdannelse eller nedlæggelse såvel som besættelse af eller afskedigelse fra professorater og faste lærerstillinger (jfr. stk. 5, pkt. f) samt sager vedrørende de enkelte læreres undervisningsforhold (jfr. stk. 6).

3. Rektor

Rektor, der foreslås valgt af lærerrådet blandt de professorer, der har været medlemmer af rådet i mindst 2 år, vil få til opgave at være journalisthøjskolens leder og optræde udadtil på journalisthøjskolens vegne.

I denne egenskab vil han få til opgave at lede højskolens virksomhed og forvalte højskolens økonomi indenfor de rammer, der fastlægges af statsministeren, bestyrelsen og lærerrådet, og træffe afgørelse i alle sager, der ikke kræver beslutning af statsministeren eller er forbeholdt lærerrådets eller bestyrelsens afgørelse.

Herudover er rektor formand for lærerrådet og medlem af uddannelsesrådet, ligesom han uden stemmeret deltager i bestyrelsens møder.

Til at bistå rektor vælges af lærerrådet en *prorektor*, der efter aftale med rektor varetager nogle af dennes opgaver og fungerer som rektor under dennes forfald.

4. Administrator

Administrator, der foreslås udnævnt af bestyrelsen, vil få til opgave på rektors vegne at lede journalisthøjskolens administration,

herunder drage omsorg for, at der stilles administrativ bistand til rådighed for bestyrelse, lærerråd og studienævn, og at forberede de sager, der afgøres af rektor, samt i samarbejde med rektor at forberede de sager, der afgøres af bestyrelsen eller lærerrådet. Administrator vil overfor bestyrelsen og rektor være ansvarlig for, at de givne bevillinger anvendes i overensstemmelse med deres formål, ligesom han vil være ansvarlig for journalisthøjskolens kasse- og regnskabsvæsen.

5. De studerendes råd

Det foreslås, at der tilvejebringes hjemmel til oprettelse af de studerendes råd ved Danmarks Journalisthøjskole, således at det gøres klart, at de studerende ved journalisthøjskolen har samme ret til repræsentation som på de øvrige højere læreanstalter.

Rådet vil få til opgave at varetage de studerendes interesser såvel overfor journalisthøjskolen som udadtil. Til opfyldelse af disse formål foreslås de studerendes råd repræsenteret i lærerrådet, jfr. ovenfor.

6. Studienævn

Endvidere foreslås det, at der, i lighed med hvad der er etableret ved enkelte fakulteter og læreanstalter, oprettes et studienævn, der skal være rådgivende for rektor og lærerråd i sager vedrørende studie- og eksamensordninger og de studerendes muligheder indenfor gældende studie- og eksamensordninger. Medlemmerne til studienævnet foreslås udpeget af lærerrådet og de studerendes råd.

E. *Journalisthøjskolens økonomi*

Som omtalt i kap. II er midlerne til journalisthøjskolens anlæg og drift tilvejebragt dels **ved** tilskud fra pressens organisationer, dels ved tilskud fra staten.

Udvalget kan tilslutte sig den opfattelse, pressens organisationer har givet udtryk for, at det **ikke** er rimeligt, at organisationerne skal bære de stadigt voksende byrder ved uddannelsen.

Der er derfor i udvalget enighed om at foreslå, at journalisthøjskolen sidestilles med anden højere uddannelse, hvortil udgifterne

afholdes fuldt ud af statskassen. Det foreliggende udkast til lovforslag, jfr. kap. VI, bygger på den forudsætning, at Danmarks Journalisthøjskole udelukkende drives for statsmidler.

Nedenfor er angivet skøn over statens udgifter til driften af journalisthøjskolen (i 1967-priser).

1. Driftsudgifter

Ændringen i udgiftsfordelingen medfører, at staten, der afholder udgifterne til lærere, til kontor- og arkivpersonale samt honorarer til forelæsere, der ikke er fast tilknyttet journalisthøjskolen, også vil komme til at afholde de udgifter, der nu afholdes af pressens organisationer.

Disse udgifter, der bl. a. vedrører husleje, kontor- og undervisningsmateriel og mødeudgifter, forventes i finansåret 1967/68 at blive omkring 335.000 kr.

Med udbygningen af journalisthøjskolen må det påregnes, at udgifterne til kontor- og undervisningsmateriel m. v. vil stige med det voksende antal elever, medens ejendomsudgifterne, såfremt de nye bygninger opføres i overensstemmelse med de nedenfor skitserede planer, må forventes at stige med amortisationen af de kredit- og hypotekforeningslån, der optages forud for det rente- og afdragsfrie statslån. Endelig stiger udgifterne til vedligeholdelse og renholdelse som følge af det øgede etageareal.

Et skøn over udgifterne til husleje, kontor- og undervisningsmateriel og møder for finansårene 1970/71 til 1973/74 indicerer en stigning til 570.000 kr. i finansåret 1970/71, til 770.000 kr. i finansårene 1971/72 og 1972/73 og derefter til 1.190.000 kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

Det skal bemærkes, at de ovenfor angivne beløb er anslået under den forudsætning, at der i overensstemmelse med, hvad der er sædvane for andre læreanstalter, som er selvejende institutioner, forud for det rente- og afdragsfrie statslån til de nye bygninger optages kredit- og hypotekforeningslån, der forventes normalt. Ledelsen af Danmarks Journalisthøjskole har for sit vedkommende udtrykt ønske om, at hele finansieringen foretages ved det rente- og afdragsfrie statslån. Herved vil ejendomsudgifterne for den fuldt

udbyggede journalisthøjskole formentlig kunne reduceres med 250.000 kr. årligt.

Journalisthøjskolen forventes i fuldt udbygget stand at have ca. 425 studerende, fordelt med 110-120 pr. semester på forskolen, ca. 150 pr. år på 1. del og ca. 150 pr. år på 2. del, hvortil kommer journalister, der deltager i videregående kurser. Det samlede antal lærertimer på forskole, 1. del og 2. del, anslås til henvend 13.000 årligt, der alle afvikles som klasses timer og næsten udelukkende som øvelser i klasser med højst 20 studerende. Så godt som hele undervisningen forudsættes varetaget af journalisthøjskolens faste lærerstab, der forventes udvidet fra de nuværende 12 til ca. 30 fuldtidsbeskæftigede lærere, hvoraf enkelte vil blive normeret i højere stillinger. En mindre del af undervisningen forventes fortsat afviklet ved lærerkræfter, som ikke er fast tilknyttet journalisthøjskolen, fortrinsvis på specialområder, hvor undervisningen er for speciel og for lille i omfang til at kunne varetages af faste lærere.

Under forudsætning af lovens ikrafttræden pr. 1. april 1970 vil der ske en gradvis opbygning af den nye journalisthøjskole i finansårene 1970/71 til og med 1973/74.

Undervisningen vil i efteråret 1970 omfatte et forskolehold på 6 klasser, i foråret 1971 vil journalisthøjskolen have et forskolehold af samme størrelse og et 1. delshold på 4 klasser. I efteråret 1971 udvides til et forskolehold og to 1. delshold, og denne kapacitet vil være uændret indtil 1970-holdets tilbagevenden fra praktikanttjeneste i efteråret 1973, da journalisthøjskolen vil have et forskolehold, to 1. delshold og et 2. delshold. Fuld drift vil være opnået i forårssemesteret 1974 med et forskolehold (å 6 klasser), to 1. delshold (å 4 klasser) og to 2. delshold (å 4 klasser). Indenfor den nævnte overgangsperiode vil journalisthøjskolen herudover skulle afvikle en 6 måneders undervisning pr. år for journalistelever med lærekontrakt under den hidtil gældende ordning. Denne undervisning forventes at ville vare indtil 1973.

Lærerstaben forventes i opbygningsperioden at vokse nogenlunde proportionalt med elevtallet, og behovet for faste lærere, hvis antal i dag er 12, forventes i finansårene 1969/70 til 1973/74 at blive: 1969/70: 14, 1970/71: 24, 1971/72 og 1972/73: 26, 1973/74 og følgende finansår: 30.

Med en aflønning af de nyansatte lærere, svarende til aflønningen af de nu ansatte, vil de samlede udgifter, der i dag udgør 929.700 kr., kunne anslås til følgende beløb, beregnet ud fra de pr. 1. april 1967 gældende lønninger: Finansåret 1969/70: 1.084.700 kr., finansåret 1970/71: 1.859.500 kr., finansårene 1971/72 og 1972/73: 2.014.500 kr. samt i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår: 2.324.500 kr.

Udgifterne til udefra kommende forelæsere må forventes at stige i takt med stigningen i udgifterne til lærerlønnings. De samlede udgifter hertil, der i dag udgør 108.200 kr., forventes, beregnet i 1967-priser, at blive 200.000 kr. i finansåret 1970/71, 220.000 kr. i finansårene 1971/72 og 1972/73 samt 275.000 kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

Foruden en udvidelse af lærerstaben vil udbygningen også nødvendiggøre en udvidelse af det administrative personale, herunder oprettelse af administratorstillingen, som det på grund af den forventede opførelse af nye bygninger må anses for ønskeligt at besætte allerede den 1. april 1969, og af biblioteks- og arkivpersonalet.

De samlede udgifter til administrativt personale, der i dag udgør 210.000 kr., og til biblioteks- og arkivpersonale, der i dag udgør 93.900 kr., forventes at stige fra de nuværende 309.300 kr. til 379.300 kr. i finansåret 1969/70, 479.300 kr. i finansårene 1970/71, 1971/72 og 1972/73 og 529.300 kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

De samlede driftsudgifter for Danmarks Journalisthøjskole i finansårene 1969/70 - 1973/74 (incl. bidraget fra pressens organisationer i finansåret 1969/70) ventes herefter at stige fra de nuværende 1,3 mill. kr. til 1,8 mill. kr. i finansåret 1969/70, 3,1 mill. kr. i finansåret 1970/71, 3,5 mill. kr. i finansårene 1971/72 og 1972/73 og 4,3 mill. kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

2. Anlægsudgifter

En udbygning af Danmarks Journalisthøjskole i det forventede omfang vil nødvendiggøre opførelse af nye bygninger, idet de lokaler, journalisthøjskolen for øjeblikket har til rådighed i journalistkollegiet, allerede nu

vanskeligt kan honorere de krav, der må stilles for en effektiv undervisning, og slet ikke vil være i stand til at imødekomme de nye behov.

Finansudvalget har i skrivelse af 22. juni 1967 (aktstk. 388) tiltrådt, at der ydes et rente- og afdragsfrit statslån til erhvervelse af et areal på 30.000 m², beliggende ved Randersvej i Århus.

Finansudvalget har dog ved bevillingen af dette statslån ikke taget stilling til overvejelserne vedrørende journalisthøjskolens omdannelse til højere læreanstalt.

Det fornødne etageareal er anslået til 6.000 m², og byggeriet forventes udført således, at 1. etape på ca. 2.000 m² fuldføres i efteråret 1970, 2. etape, ligeledes på ca. 2.000 m², fuldføres i efteråret 1971, og hele byggeriet forventes afsluttet i efteråret 1973.

Den samlede byggesum er på basis af byggepriser i april 1967 beregnet til 12,0 mill. kr., der fordeler sig således:

Grundkøbesum	1,5 mill. kr.
Håndværkerudgifter, herunder	
jord- og terrænarbejder	
(1.300 kr. pr. m ²).	7,8 mill. kr.
Inventarudgifter	1,1 mill. kr.
Omkostninger	1,2 mill. kr.
Uforudseelige udgifter	0,4 mill. kr.
	12,0 mill. kr.

Som anført foran er købesummen for grundarealet bevilget, således at den resterende anlægssum vil udgøre 10,5 mill. kr.

I denne beløbsramme er ikke medregnet renteudgifter ved optagelse af midlertidige byggelån i et pengeinstitut. Byggelånsrenterne vil kunne reduceres, såfremt der kan ydes forskud på den statsstøtte, der måtte blive bevilget til byggeriet.

I beløbsrammen er heller ikke medregnet det kurstab, der vil opstå, såfremt der forud for statslån optages kreditforeningslån eller lignende. En sådan lånoptagelse vil være i overensstemmelse med de almindelige retningslinier for finansiering af selvejende undervisningsvirksomheders byggerier, jfr. den i medfør af lov om handelshøjskoler udstedte bekendtgørelse af 29. november 1965 om byggelån m. v. til handelshøjskoler. Ifølge denne bekendtgørelse kan der ydes rente- og afdragsfri statslån til hel eller delvis dækning

af opførelsesudgifterne, idet undervisningsministeren kan godkende, at der med pante- ret forud for statslånet optages andre lån, således at statslånet kan nedsættes tilsva- rende.

På grund af usikkerheden med hensyn til de fremtidige forhold på lånemarkedet er der ved lovudkastet søgt tilvejebragt mulighed for, at journalisthøjskolens opførelsesudgifter kan dækkes fuldt ud af statslånet.

Ved ovenstående beregning af driftsudgif- terne for den planlagte journalisthøjskole er der imidlertid taget den mulighed i betragt- ning, at der kan optages kredit- og hypotek- foreningslån med et nettoprovenu på indtil 2,5 mill. kr., og i så fald vil statslånet blive nedsat med et tilsvarende beløb.

F. Uddannelsesrådet ved Danmarks Journalisthøjskole

Der har i udvalget været enighed om hen- sigtsmæssigheden af at oprette et særligt ud- dannelsesråd, der kan være rådgivende for statsministeren i spørgsmål om journalistud- dannelsen.

I dette råd må journalistisk sagkundskab være fyldigt og alsidigt repræsenteret. Man har lagt vægt på at sikre pressens organisa- tioner en væsentlig indflydelse ved, at de af- giver indstilling om udnævnelse af sagkyn- dige medlemmer i en udstrækning, der svarer til de forskellige områder, indenfor hvilke journalisthøjskolen meddeler undervisning. Ligeledes bør der tilsikres de interesserede ministerier: statsministeriet, finansministeri- et, undervisningsministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender en repræsentation i rådet.

I overensstemmelse med disse overvejelser foreslår udvalget, at der oprettes et uddan- nelsesråd med den i § 4 i udkast til Lov om Danmarks Journalisthøjskole angivne sam- mensætning, således at rådet som et centralt

sagkyndigt organ og med fornøden bistand af et sekretariat kan virke som en effektiv af- lastning for statsministeriet.

Rådet skal have til opgave at følge journa- listhøjskolens udvikling og virksomhed, at formidle forbindelsen mellem de studerende og erhverv under uddannelsen og ved dennes afslutning, samt at afgive indstillinger om spørgsmål vedrørende journalisthøjskolen, som forelægges det af statsministeren. Herud- over må rådet af egen drift kunne optage spørgsmål om f. eks. adgangsbetingelser, un- dervisningsplaner og eksamensordninger til behandling og afgive indstilling herom til statsministeren. Uddannelsesrådet skal være kontaktorgan mellem statsministeren og pres- sens organisationer i bl. a. principielle uddan- nelsesspørgsmål. Endelig foreslås det, at rådet skal udpege 4 medlemmer til det optagelses- nævn, der er foreslået i udkastet til bekendt- gørelse om betingelserne for adgang til grunduddannelsen ved Danmarks Journalist- højskole.

Ved den foreslåede sammensætning af ud- dannelsesrådet er taget i betragtning, at der bør tilvejebringes det bedst mulige grundlag for at tilgodese fagets og erhvervets interes- ser med hensyn til uddannelsen samt for, at denne stedse kan være tilrettelagt på det rette niveau.

Udvalget har ud fra de stedfundne over- vejelser udarbejdet udkast til Lov om Dan- marks Journalisthøjskole med dertil hørende bemærkninger, jfr. nedenfor i kap. VI, samt udkast til Anordning for Danmarks Journa- listhøjskole (bilag 1), udkast til Bekendtgø- relse om betingelserne for adgang til grund- uddannelsen ved Danmarks Journalisthøj- skole (bilag 2), udkast til Bekendtgørelse om grunduddannelsen og eksamen ved Danmarks Journalisthøjskole (bilag 3) og udkast til Be- kendtgørelse om ansættelse af lærere og forskningsmedarbejdere ved Danmarks Jour- nalisthøjskole (bilag 4).

Kapitel VI

UDKAST

TIL

LOV OM DANMARKS JOURNALISTHØJSKOLE

§ 1. Danmarks Journalisthøjskole er en selv-ejende institution, som har til formål at meddele undervisning til uddannelse af journalister samt at fremme pressevidenskabelig forskning".

§ 2. Journalisthøjskolen ledes af en bestyrelse, et lærerråd og en rektor. De nærmere regler om disse organers sammensætning og kompetence fastsættes ved kgl. anordning.

Stk. 2. De studerende ved journalisthøjskolen repræsenteres af de studerendes råd.

§ 3. Rektor vælges af lærerrådet blandt de professorer, der har været medlemmer af dette i mindst 2 år. Valget gælder for et tidsrum af 3 år. Genvalg for perioder af 3 år kan finde sted. Valgets udfald skal tiltrædes af bestyrelsen.

Stk. 2. Prorektor vælges af lærerrådet blandt journalisthøjskolens professorer for et tidsrum af 2 år. Genvalg kan finde sted.

§ 4. Statsministeren nedsætter et råd, uddannelsesrådet for journalisthøjskolen, med den opgave at følge journalisthøjskolens udvikling og virksomhed og andre forhold i forbindelse med journalistuddannelsen samt at afgive indstilling om spørgsmål vedrørende journalisthøjskolen, der forelægges det af ministeren. Rådet kan på eget initiativ optage de i 1. punktum nævnte forhold til behandling og afgive indstilling herom til statsministeren.

Stk. 2. Rådet består af en formand, der beskikkes af statsministeren, og 13 andre medlemmer. Journalisthøjskolens rektor og prorektor er altid medlemmer af rådet. Af de øvrige 11 medlemmer beskikker statsministeren 5 efter indstilling af Danske Dagblades Fællesrepræsentation, 5 efter indstilling af Dansk Journalistforbund og 1 efter indstilling af Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg. Beskikkelse sker for 3 år ad gangen.

Statsministeren, finansministeren, undervisningsministeren og ministeren for kulturelle anliggender udpeger hver en tilforordnet til uden stemmeret at deltage i rådets møder.

Stk. 3. Såfremt nogen af de nævnte organisationer skulle ophøre at bestå, eller såfremt der dannes organisationer, som erstatter eller må sidestilles med de forannævnte, afgør statsministeren, hvorledes der skal forholdes med indstillingsretten.

Stk. 4. Statsministeren fastsætter rådets forretningsorden.

§ 5. Journalisthøjskolen står under tilsyn af statsministeren.

Stk. 2. De nærmere regler om adgangsbetingelser for de studerende, om undervisning og eksaminer fastsættes af statsministeren.

§ 6. Udgifterne til driften af journalisthøjskolen afholdes af statskassen efter de regler, der fastsættes af statsministeren.

Stk. 2. Statsministeren kan efter forhandling med finansministeren og med godkendelse af finansudvalget af statskassen yde journalisthøjskolen rente- og afdragsfrie lån til opførelse og ombygning eller køb af bygninger samt tilskud til indretning af lejede lokaler.

Stk. 3. Udstyr og lignende til brug for journalisthøjskolen stilles til rådighed af staten.

§ 7. Statsministeren fastsætter de nærmere regler om besættelse af lærerstillinger samt om lærernes og det øvrige personales løn- og tjenesteforhold.

§ 8. Betegnelsen „Journalisthøjskole" må kun anvendes af Danmarks Journalisthøjskole.

Stk. 2. Den, der uberettiget anvender den nævnte betegnelse, straffes med bøde.

§ 10. Loven træder i kraft den

Stk. 2. Den ved nærværende lovs ikrafttræden ansatte rektor for Danmarks Journalisthøjskole fungerer, indtil ordinært rektorvalg i henhold til § 3, stk. 1 kan finde sted, dog

højest 3 år. Prorektor vælges første gang i forbindelse med første ordinære rektorvalg.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

BEMÆRKNINGER TIL LOVFORSLAGET

1. Den første regelmæssige journalistuddannelse i Danmark blev etableret i 1946 gennem oprettelsen af Journalistkursus ved Aarhus Universitet. Kurset varede i 3 måneder, og deltagelsen var frivillig. Det gennemsnitlige elevtal var 20-25. Undervisningen, der omfattede almene fag og pressefaglige emner, blev meddelt af fremtrædende pressefolk samt af professorer og andre lærere ved Aarhus Universitet. Der var ikke knyttet faste lærere til kurset, hvis ledelse indtil 1953 blev varetaget af en professor ved Aarhus Universitet som kursusforstander. Fra 1953 blev der ansat en fuldtidsbeskæftiget kursusleder til varetagelse af den daglige ledelse. Bestyrelsen for journalistkursus blev valgt af pressens organisationer og af Aarhus Universitet.

Fra 1953-57 var kursus suppleret med et fortsættelseskursus, der ligeledes var af 3 måneders varighed, og hvor tyngdepunktet i undervisningen blev lagt på samfundsfagene, især dansk politik, økonomi og verdenspolitik. Efter oprettelsen af Nordisk Journalistkursus i 1957 ophørte dette fortsættelseskursus.

Udgifterne til driften af journalistkursus blev afholdt af pressens organisationer, idet staten dog ydede et tilskud, der de sidste år androg 30.000 kr. årlig samt halvdelen af lønnen til en amanuensis.

2. Erfaringerne fra arbejdet på Journalistkursus ved Aarhus Universitet viste, at en udvidelse og intensivering af undervisningen ville kunne medføre en væsentlig forbedring af journalistuddannelsen, og som følge heraf blev Journalistkursus ved Aarhus Universitet i 1962 omdannet til Danmarks Journalisthøjskole.

Undervisningstiden blev udvidet fra 3 til 6 måneder, og undervisningen blev gjort til et fast led i journalistuddannelsen. Kort efter oprettelsen af journalisthøjskolen besluttede pressens organisationer at gøre 6 måneders ophold på Danmarks Journalisthøjskole obligatorisk for alle journalistelever, der påbegyndte uddannelsen efter 1. oktober 1963. Undervisningsfagene var de samme som på

det tidligere journalistkursus, men undervisningens art blev væsentligt ændret, således at det journalistiske sigte i langt højere grad blev tilgodeset gennem en undervisning, der i stigende grad byggede på øvelsesprincippet.

Ved omdannelsen blev der knyttet en fast lærerstab til skolen. Denne var ved åbningen i 1962 på 5 faste lærere. I 1964 blev den forøget til 8, i 1966 til 10 og i 1967 til 12 faste lærere. Denne udvidelse af lærerstaben har været nødvendig på grund af en uforudset stærk vækst i journalisthøjskolens elevtal, der i 1962/63 var 27, i 1964/65 85, i 1965/66 124 og i 1966/67 128. Mellem 1962/63-kurset og 1964/65-kurset blev der afholdt i alt 5 opsamlingskurser for journalistelever eller netop færdiguddannede journalister, som på grund af omlægningen af uddannelsen ikke kunne deltage hverken i det gamle journalistkursus eller i journalisthøjskolens ordinære programmer.

Bestyrelsen for Danmarks Journalisthøjskole består ligesom bestyrelsen for Journalistkursus ved Aarhus Universitet af repræsentanter for pressens organisationer og for Aarhus Universitet.

De årlige udgifter til journalisthøjskolen fordeles således, at staten afholder lønninger til lærere, til kontor- og arkivpersonale samt honorarer til forelæsere, der ikke er tilknyttet højskolen, medens de resterende udgifter til bl. a. husleje, kontor- og undervisningsmateriel afholdes af pressens organisationer. Desuden refunderer disse størstedelen af lønninger til elever under deres ophold ved journalisthøjskolen.

Statens og organisationernes udgifter til højskolens drift i finansårene 1962/63 til 1967/68 fremgår af nedenstående oversigt.

Finansår	Statens tilskud	Organisationernes tilskud til driften til elevlønninger	
62/63	330.505	69.000	102.511
63/64	360.000	111.500	119.482
64/65	455.000	117.583	214.000
65/66	765.732	143.500	318.000
66/67	1.097.468	296.920	351.000

3. Ved oprettelsen i 1946 foregik journalistkursets undervisning i lokaler, der blev stillet til rådighed af Aarhus Universitet, og i 1953 fik kurset egne administrationslokaler.

I 1957 fuldførtes et journalistkollegium på 34 værelser og en eforlejlighed suppleret med kontor- og arkivlokaler samt festsal på et areal, der af Århus kommune blev stillet vederlagsfrit til rådighed for kurset i tiden indtil 1999. Den samlede byggesum var på godt 900.000 kr., hvoraf de 300.000 kr. blev ydet som et statslån, medens pressens organisationer og forskellige dagblade skænkede resten. Disse beløb blev fortrinsvis givet som bidrag til de enkelte kollegieværelser, medens festsalen skyldtes en donation fra Jyllandsposten.

Kort efter opførelsen af kollegiet så Aarhus Universitet sig nødsaget til selv at disponere over de undervisningslokaler, der hidtil havde været stillet til rådighed for journalistkurset, og undervisningen foregik herefter i nogle år i festsalen.

Efter omdannelsen af Journalistkursus ved Aarhus Universitet til Danmarks Journalisthøjskole meldte behovet for undervisningslokaler sig hurtigt, og i 1965 fuldførtes en tilbygning bestående af et auditorium, 2 undervisningslokaler og 3 kontorer. Opførelsessummen på godt 600.000 kr. blev hovedsageligt dækket ved optagelse af et kreditforeningslån og ydelse af et afdragsfrit, lavt forrentet statslån. Renten af statslånet og amortisationen af kreditforeningslånet indgår i den andel af driftsudgifterne, der betales af pressens organisationer.

Inventar i lærerkontorer, ekspedition, arkiv og bibliotek er betalt af pressens organisationer.

4. Oprettelsen af Danmarks Journalisthøjskole i 1962 og de senere udvidelser af denne har betydet en væsentlig forbedring af journalistuddannelsen her i landet.

Imidlertid må man se i øjnene, at man indenfor de nuværende rammer ikke vil være i stand til at imødekomme de krav, der vil blive stillet til journalistf ågets udøvere i 1970'ernes og 1980'ernes mere komplicerede samfund. Kravene til journalister, beskæftiget ved dagspressen, er voksende, og dette sammen med den stigende anvendelse af journalister indenfor radio, TV, fag- og ugepresse samt public relationvirksomhed skaber

behov for en mere effektiv uddannelse og for en øget tilgang til faget. Da det må forventes, at andre massemedier end dagspressen i høj grad vil lægge beslag på de uddannede journalister, er man indenfor pressens organisationer af den opfattelse, at det ikke er rimeligt, at organisationerne skal bære de stedse voksende økonomiske byrder, som er forbundet med uddannelsens effektivisering og den øgede tilgang til faget, men finder det naturligt, at journalistuddannelsen bør side-stilles med anden højere uddannelse og indpasses i det almindelige uddannelsesmønster her i landet.

Pressens organisationer har ved flere møder haft lejlighed til at fremføre disse tanker overfor statsministeren, der i overensstemmelse hermed har nedsat et udvalg til at behandle problemerne i forbindelse med en videre udbygning af journalistuddannelsen i Danmark og på baggrund af disse drøftelser afgive indstilling om de retningslinier, hvorefter en sådan udbygning bør ske.

5. Udvalget, der nu har afsluttet sit arbejde med afgivelse af betænkning om udbygning af journalistuddannelsen i Danmark, finder, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at Danmarks Journalisthøjskole fortsat består som en selvejende institution. Herved bevarer man den tilknytning til pressen, der har været af så stor betydning for journalisthøjskolens udvikling, og som også i fremtiden må anses for at være nødvendig. Udvalget mener, at staten må afholde alle de med institutionens virksomhed forbundne drifts- og anlægsudgifter efter samme regler, som gælder for andre selvejende uddannelsesinstitutioner, f. eks. handelshøjskoler og teknika, jfr. lov nr. 193 af 26. maj 1965 om handelshøjskoler og lov nr. 146 af 25. april 1962 om teknika.

6. Efter udvalgets opfattelse bør den journalistiske grunduddannelse bestå af en forskole på 1 semesters varighed og en grundskole på 4 semestres varighed. Den teoretiske uddannelse, der omfatter undervisning i samfundsfag, i almendannende og i journalistiske fag, tænkes suppleret med praktikanttjeneste på 18 måneder på redaktioner og andre anerkendte uddannelsessteder. Udvalget har anset det for at ligge udenfor dets opgave at an-

give retningslinier for den praktiske uddannelse.

Gennemførelse af den foreslåede uddannelse kræver en betydelig forøgelse af den nuværende lærerstab. Der må ved lærerstabens sammensætning tages hensyn til, at en videnskabelig forskning er en forudsætning for gennemførelsen af en forsvarlig undervisning. En sådan forskning er i beskedent omfang allerede etableret, bl. a. i tilknytning til det i 1954 oprettede Institut for Presseforskning og Samtidshistorie ved Danmarks Journalisthøjskole.

Der bør endvidere lægges vægt på, at der udover grunduddannelsen vil være mulighed for at give journalister en alsidig videregående uddannelsen. En sådan videregående uddannelse bør bestå af *specialkurser*, der tager sigte på at holde journalister orienteret om udviklingen på de forskellige stofområder, af *efteruddannelseskurser*, der har til formål at give pressens folk mulighed for at ajourføre deres viden på redaktionelle, tekniske og administrative felter og af *fagkurser* i journalistikkens og den grafiske tekniks grundprincipper for folk med anden uddannelse, f. eks. akademisk, der senere i deres karriere er blevet beskæftiget med journalistisk arbejde uden at have gennemgået journalisthøjskolens grunduddannelse.

Endelig må det anses for vigtigt, at journalisthøjskolen også under den nye struktur kan danne ramme om *konferencer* mellem journalister og ikke-journalistiske fagfolk. Disse konferencer har stor betydning både for de deltagende journalister, der herigennem får lejlighed til at drøfte aktuelle problemer med eksperter på samfundslivets forskellige områder såsom retsvæsen, økonomi, politik, videnskab m. m. og for de deltagende fagfolk, der herigennem får et indblik i pressens problemer.

7. Det må anses for at være af stor betydning, at *Nordisk Journalistkursus* bevares i tilknytning til Danmarks Journalisthøjskole. Nordisk Journalistkursus, der er en selvejende institution, blev oprettet i 1957 i henhold til Nordisk Råd's rekommandation nr. 2/1956. Kurset, der giver en videregående uddannelse til journalister fra de nordiske lande, har ifølge sine statutter foreløbig sæde ved Danmarks Journalisthøjskole, og rektor-

for journalisthøjskolen er forstander for Nordisk Journalistkursus. Udgifterne ved driften fordeles mellem de nordiske lande, og bestyrelsen består af repræsentanter for pressens organisationer i alle de deltagende lande.

Efterhånden som den nationale journalistuddannelse i de nordiske lande forbedres, må det påregnes, at Nordisk Journalistkursus tilpasses de bedre forudsætninger, man kan forvente hos kursisterne.

Det kan i den forbindelse nævnes, at der i juni 1967 er fremsat medlemsforslag til Nordisk Råd om omdannelse af Nordisk Journalistkursus til en Nordisk Journalisthøjskole.

8. Der er fra pressens organisationer givet udtryk for ønskeligheden af, at Danmarks Journalisthøjskole fortsat står under tilsyn af statsministeren, under hvem sager vedrørende statens forhold til pressen henhører.

9. Som rådgivende organ for statsministeren i spørgsmål vedrørende journalistuddannelsen foreslås nedsat et uddannelsesråd med den opgave at følge journalisthøjskolens udvikling og virksomhed, at formidle forbindelsen mellem de studerende og erhverv under uddannelsen og ved dennes afslutning, samt at afgive indstillinger om spørgsmål vedrørende journalisthøjskolen, som forelægges det af statsministeren. Rådet vil af egen drift kunne optage spørgsmål, såsom adgangsbetingelser, undervisningsplaner, eksamensordninger m.v. til behandling og afgive indstilling herom til statsministeren.

Uddannelsesrådet vil blive kontaktoorgan mellem statsministeren og pressens organisationer i bl. a. principielle uddannelsesspørgsmål. Uddannelsesrådet skal således udpege 4 medlemmer til det optagelsesnævn, der er foreslået i det som bilag 2 optagne udkast til bekendtgørelse om betingelserne for adgang til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole.

10. I henhold til udkast til anordning for Danmarks Journalisthøjskole (bilag 1) ledes journalisthøjskolen af en bestyrelse, et lærerråd og en rektor.

a. Bestyrelsen foreslås sammensat af indtil 10 medlemmer, af hvilke Dansk Journalistforbund vælger 3 medlemmer, Danske Dagblades Fællesrepræsentation 2 medlemmer og

ministeriet for kulturelle anliggender, Danske Bladudgiveres Samarbejdsudvalg og Aarhus Universitet hver 1 medlem, medens statsministeren kan udpege indtil 2 medlemmer. Bestyrelsens opgave vil være at følge journalisthøjskolens virksomhed og udvikling og at varetage højskolens økonomiske administration samt forvalte de til højskolen henlagte og bevilgede midler, ligesom den har ansvaret for højskolens budget og regnskaber.

Herudover tager bestyrelsen stilling til lærerrådets indstilling vedrørende udnævnelse af rektor samt ansætter og afskediger de til journalisthøjskolen fast knyttede lærerkræfter og administrator efter indstilling af rektor, ligesom den skal udtale sig om sager vedrørende adgangsbetænelser, oprettelse af nye og omdannelse eller nedlæggelse af bestående studieretninger ved højskolen, der forelægges den af lærerrådet.

Bestyrelsens opgave er at overvåge og træffe beslutninger med hensyn til højskolens daglige drift, medens uddannelsesrådet har til opgave at fastlægge retningslinierne for uddannelsen og følge samordningen af den teoretiske og praktiske uddannelse.

b. Lærerrådet består af journalisthøjskolens professorer og andre lærere, som har fået tildelt et selvstændigt ansvar for et større fagområde, samt et af de øvrige lærere af deres midte valgt antal medlemmer, udgørende højst en trediedel af det samlede lærerråd.

Lærerrådet får til opgave at behandle sager vedrørende adgangsbetænelser, oprettelse af nye og omdannelse eller nedlæggelse af bestående studieretninger, oprettelse, omdannelse eller nedlæggelse såvel som besættelse af eller afskedigelse fra professorater og andre lærerstillinger med undtagelse af stillinger som honorarlønnet timelærer, samt enhver sag, der af bestyrelsen, et medlem af lærerrådet eller rektor skønnes at være af en sådan betydning for journalisthøjskolen, at den bør drøftes i rådet.

c. Rektors opgave er at lede højskolens virksomhed og forvalte højskolens økonomi indenfor de af statsministeren, bestyrelsen og lærerrådet fastlagte rammer. Han træffer afgørelse i alle sager, som ikke fordrer beslutning af statsministeren eller er forbeholdt lærerrådets eller bestyrelsens afgørelse.

Rektor bistås i dette arbejde af administra-

tor. Denne varetager efter aftale med rektor journalisthøjskolens administrative og økonomiske ledelse, bestyrer højskolens kasse- og regnskabsvæsen, leder dens kontor og fører tilsyn med de givne bevillingers administration i overensstemmelse med formålet. Herudover er administrator sekretær for lærerrådet. Det må anses for ønskeligt, at administrator har bestået juridisk, statsvidenskabelig eller dermed ligestillet eksamen.

11. Den i lovudkastets § 6, stk. 1, 2 og 3 foreslåede ordning svarer **til**, hvad der er gældende for andre læreanstalter, der er organiserede som selvejende institutioner, jfr. således lov nr. 193 af 26. maj 1965 om handelshøjskoler § 9 og lov nr. 146 af 25. april 1962 om teknika § 3.

Det anses på indeværende tidspunkt for sandsynligt, at journalisthøjskolen i fuldt udbygget stand vil have ca. 425 studerende, fordelt med 110-120 pr. semester på forskolen, ca. 150 pr. år på 1. del og ca. 150 pr. år på 2. del, hvortil kommer journalister, der deltager i efteruddannelseskurser. Det samlede antal lærertimer på forskole, 1. del og 2. del, anslås til henvend 13.000 årlig, der alle afvikles som klassetimer og næsten udelukkende som øvelser i klasser med højst 20 studerende. Så godt som hele undervisningen forudsættes varetaget af journalisthøjskolens faste lærerstab, der forventes udvidet fra de nuværende 12 til ca. 30 fuldtidsbeskæftigede lærere, hvoraf enkelte vil blive normeret i højere stillinger. En lille del af undervisningen afvikles ved lærerkræfter, som ikke er fast tilknyttet til journalisthøjskolen og fortrinnsvis på specialområder, hvor undervisningen er for speciel eller for lille i omfang til at kunne varetages af faste lærere. Til udvidelsen af lærerstaben kommer en udvidelse af det administrative personale, herunder oprettelse af administratorstillingen. Endelig vil staten komme til at overtage de udgifter til undervisningsmateriel, kontorhold, lokaler o. lign, til journalisthøjskolens drift, som hidtil er blevet udredet af pressens organisationer. Beløbet andrager i finansåret 1967/68 ca. 300.000 kr. og må forventes at stige proportionalt med antallet af studerende.

Under forudsætning af lovens ikrafttræden pr. 1. april 1970 vil der finde en gradvis opbygning sted af den nye journalisthøjskole i

årene 1970/71, 1971/72, 1972/73 og 1973/74, idet undervisningen i efteråret 1970 vil omfatte 1 forskolehold på 6 klasser. I foråret 1971 vil journalisthøjskolen have et forskolehold af samme størrelse og et 1. delshold på 4 klasser. I efteråret 1971 udvides til et forskolehold og to 1. delshold, og denne kapacitet vil være uændret indtil 1970-holdets tilbagevenden fra praktikanttjeneste i efteråret 1973, da journalisthøjskolen vil have et forskolehold, to 1. delshold og et 2. delshold. Fuld drift vil være opnået i forårssemesteret 1974 med et forskoleophold (å 6 klasser) to 1. delshold (å 4 klasser) og to 2. delshold (å 4 klasser). Indenfor den nævnte overgangsperiode vil journalisthøjskolen herudover skulle afvikle en 6 måneders undervisning pr. år for journalistelever med lærekontrakter under den hidtil gældende ordning. Denne undervisning forventes at ville vare indtil 1973.

12. På baggrund af foranstående må det forventes, at statens årlige udgifter (i april 1967-priser), der i finansåret 1968/69 er anslået til 1,4 mill. kr., vil stige til 1,6 mill. kr. i finansåret 1969/70, 3,1 mill. kr. i finansåret 1970/71 (i dette og efterfølgende finansår incl. de udgiftsposter, der hidtil er afholdt af pressens organisationer), 3,5 mill. kr. i finansårene 1971/72 og 1972/73 og 4,3 mill. kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

Med hensyn til fordelingen på de enkelte udgiftsposter henvises til nedenstående redegørelse og oversigt over de forventede udgifter ved driften af Danmarks Journalisthøjskole i finansårene 1968/69-1973/74.

a. Udgifter til lærerlønninger og til udefra kommende forelæsere

Med henblik på forberedelse af den videregående undervisning vil det være hensigtsmæssigt at udvide den nuværende lærerstab på 12 lærere med 2 lærere i finansåret 1969/70. Efter lovens ikrafttræden den 1. april 1970 og påbegyndelse af undervisningen på forskolen og til 1. del vil det være nødvendigt at udvide lærerstaben med 10 faste lærere i finansåret 1970/71 og yderligere 2 i finansåret 1971/72. Herudover vil man ved den fulde udbygning af journalisthøjskolen i finansåret 1973/74 have behov for en udvidelse med 4 lærere til i alt 30 lærere. Med

en aflønning af de nyansatte lærere, svarende til aflønningen af de nu ansatte, kan de samlede udgifter til lærerlønninger, beregnet ud fra de pr. 1. april 1967 gældende lønninger, der i finansåret 1968/69 er anslået til 929.700 kr., forventes at blive 1.084.700 kr. i finansåret 1969/70, 1.859.500 kr. i finansåret 1970/71, 2.014.500 kr. i finansårene 1971/72 og 1972/73 samt 2.324.500 kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

Udgifterne til udefra kommende forelæsere vil sandsynligvis stige i takt med stigningen i udgifterne til lærerlønninger. De samlede udgifter hertil, der i finansåret 1968/69 anslås til 108.200 kr. må forventes at blive 200.000 kr. i finansåret 1970/71, 220.000 kr. i finansårene 1971/72 og 1972/73 samt 275.000 kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

b. Udgifter til administrativt personale og til arkiv- og bibliotekspersonale

Af hensyn til den praktiske tilrettelæggelse af udbygningen af Danmarks Journalisthøjskole, herunder opførelse af nye bygninger, vil det være hensigtsmæssigt at besætte administratorstillingen den 1. april 1969. Herudover må der i finansåret 1970/71 forventes ansættelse af yderligere 4 kontorfunktionærer og i finansåret 1973/74 ansættelse af yderligere 2. Denne forøgelse i antallet af ansatte dækker den nødvendige personaleudvidelse af såvel administrations- som biblioteks- og arkivpersonale. De samlede udgifter til administrativt personale og til biblioteks- og arkivpersonale, der for finansåret 1968/69 er anslået til henholdsvis 210.400 kr. og 98.900 kr., forventes at stige fra i alt 309.300 kr. til 379.300 kr. i finansåret 1969/70, 479.300 kr. i finansårene 1970/71, 1971/72 og 1972/73 og 529.300 kr. i finansåret 1973/74 og efterfølgende finansår.

c. Driftsudgifter i forbindelse med bygningerne og øvrige driftsudgifter

Ved gennemførelse af forslaget til Lov om Danmarks Journalisthøjskole vil staten komme til at overtage de udgifter ved driften, der hidtil har været afholdt af pressens organisationer, d. v. s. udgifter i forbindelse med bestyrelsens arbejde.

På grundlag af de faktisk afholdte udgifter til vedligeholdelse, rengøring, varme, belys-

ning m. v. i finansåret 1966/67 ved den netop fuldførte handelshøjskole i Århus kan man danne sig følgende skøn over de tilsvarende udgifter for Danmarks Journalisthøjskole:

Finansåret 1970/71 120.000 kr., 1971/72 og 1972/73 170.000 kr., 1973/74 og følgende finansår 340.000 kr. Ejendomsskatterne for samtlige finansår anslås til 50.000 kr. årlig. Hertil kommer årlige udgifter på ca. 250.000 kr. til renter og afdrag, såfremt der forud for

statslånet optages kredit- og hypotekfor- eningslån.

De øvrige driftsudgifter, der er forudsat stigende i overensstemmelse med elevtallet, må forventes at blive 400.000 kr. i finansåret 1969/70 og 550.000 kr. i finansåret 1971/72 og efterfølgende finansår.

Det er forudsat, at udgifterne til efterud- dannelse og specialkurser dækkes af pressens organisationer.

Oversigt over de forventede udgifter ved driften af Danmarks Journalisthøjskole i finans- årene 1968/69–1973/74 (1967-kroner).

	68/69	69/70	70/71	71/72 og 72/73	73/74
Lønninger til lærere m. v.	929.700	1.084.700	1.859.500	2.014.500	2.324.500
heraf som følge af ny lov	—	155.000	929.800	1.084.800	1.394.800
Lønninger til kontor-, biblioteks- og arkivpersonale ¹	309.300	379.300	479.300	479.300	529.300
heraf som følge af ny lov	—	70.000	170.000	170.000	220.000
Udefra kommende forelæsere	108.200	108.200	200.000	220.000	275.000
heraf som følge af ny lov	—	—	91.800	111.800	166.800
Ejendomsudgifter ²	(165.000)	(215.000)	170.000	220.000	640.000
heraf som følge af ny lov	—	—	170.000	220.000	640.000
Øvrige udgifter ²	(170.000)	(225.000)	400.000	550.000	550.000
heraf som følge af ny lov	—	—	400.000	550.000	550.000
Statens udgifter ialt	1.347.200	1.572.200	3.108.800	3.483.800	4.318.800
heraf som følge af ny lov	—	225.000	1.761.600	2.136.600	2.971.600

1. I finansåret 1968/69 forventes udgifterne til kontorphersonale at blive 210.400 kr. og til biblioteks- og arkivpersonale 98.900 kr. Det er ikke muligt at foretage denne opdeling af de forøgede udgifter i finansårene 1970/71–1973/74.

2. Disse udgifter afholdes i finansårene 1968/69 og 1969/70 af pressens organisationer.

13. Den foreslåede udvidelse af uddannelsen på Danmarks Journalisthøjskole vil nødvendiggøre opførelse af nye bygninger, idet de lokaler, journalisthøjskolen for øjeblikket har til rådighed i journalistkollegiet, langt fra vil kunne dække det nye behov.

Århus kommune har tilbudt, at journalisthøjskolen vil kunne erhverve et areal på 30.000 m² beliggende ved Randersvej i Århus, i løbet af 1967/68, og finansudvalget har i skrivelse af 22. juni 1967 (aktstk. rir. 388) tiltrådt, at der ydes et rente- og afdragsfrit statslån på 1,5 mill. kr. til erhvervelse af det omhandlede areal, idet finansudvalget dog ikke hermed har taget stilling til overvejelserne vedrørende journalisthøjskolens omdannelse til højere læreanstalt.

Efter drøftelser med kgl. bygningsinspektør C. F. Møller, der har forestået opførelsen

af såvel journalistkollegiet som tilbygningen i 1965, er det fornødne etageareal blevet anslået til 6.000 m². Byggeriet ventes udført således, at 1. etape på ca. 2.000 m² fuldføres i efteråret 1970, 2. etape på ca. 2.000 m² fuldføres i efteråret 1971, og hele byggeriet forventes afsluttet i efteråret 1973.

Den samlede anskaffelsestsum er på basis af byggepriser i april 1967 beregnet til 12,0 mill. kr., der fordeler sig således:

Grundkøbesum	1,5 mill. kr.
Håndværkerudgifter, herunder	
jord- og terrænarbejder	
(1.300 kr. pr. m ²).	7,8 mill. kr.
Inventarudgifter.	1,1 mill. kr.
Omkostninger.	1,2 mill. kr.
Uforudseelige udgifter.	0,4 mill. kr.
	12,0 mill. kr.

Som anført ovenfor er købesummen for grundarealet bevilget, således at den resterende anlægssum vil udgøre 10,5 mill. kr.

I denne beløbsramme er ikke medregnet renteudgifter ved optagelse af midlertidige byggelån i et pengeinstitut. Byggelånsrenterne vil kunne reduceres, såfremt der tilvejebringes mulighed for forskud på den statsstøtte, der måtte blive bevilget til byggeriet.

I beløbsrammen er heller ikke medregnet det kurstab, der vil opstå, såfremt der forud for statslån optages kreditforeningslån eller lignende. En sådan lånoptagelse vil være i overensstemmelse med de almindelige retningslinier for finansiering af selvejende undervisningsvirksomheders byggerier, jfr. den i medfør af lov om handelshøjskoler udstedte bekendtgørelse af 29. november 1965 om byggelån m. v. til handelshøjskoler. Ifølge denne bekendtgørelse kan der ydes rente- og afdragsfri statslån til hel eller delvis dækning af opførelsesudgifterne, idet undervisningsministeren kan godkende, at der med pantet forud for statslånet optages andre lån, således at statslånet kan nedsættes tilsvarende.

På grund af usikkerheden med hensyn til de fremtidige forhold på lånemarkedet er der ved nærværende lovforslag søgt tilvejebragt mulighed for, at journalisthøjskolens opførelsesudgifter kan dækkes fuldt ud af statslån. Ved nedenstående beregning af driftsudgifterne for den planlagte journalisthøjskole er der imidlertid taget den mulighed i betragtning, at der kan optages kredit- og hypotekforeningslån med et nettoprovenu på indtil 2,5 mill. kr., og i så fald vil statslånet blive nedsat med et tilsvarende beløb.

De nødvendige statsmidler til opførelse af journalisthøjskolen forudsættes søgt stillet til rådighed på de årlige finanslove med en fordeling på de enkelte finansår, der svarer til den endelige tidsplan for opførelsen, og der er taget hensyn hertil i det budgetoverslag over statsudgifter, som af regeringen foreløbig er opstillet for den kommende 3-årsperiode til og med finansåret 1969/70.

14. Gennemførelse af forslaget til „Lov om Danmarks Journalisthøjskole“ påregnes ikke at medføre øgede administrationsudgifter i statsministeriet. Det i lovens § 4 foreslåede uddannelsesråd påregnes kun at medføre udgifter til honorar til sekretæren og til rejser og

diæter i forbindelse med møderne. Disse udgifter må anslås til ca. 15.000 kr., beregnet efter pris- og lønniveauet den 1. april 1967.

Til lovforslagets enkelte paragraffer skal i øvrigt knyttes følgende bemærkninger:

Til § 1:

Det har været overvejet, hvorvidt Danmarks Journalisthøjskole ved overgangen til højere læreanstalt, drevet udelukkende ved statsmidler, bør bevare sin status som selvejende institution, svarende til status for handelshøjskolerne i København og Århus, eller om den bør etableres som en statsinstitution, hvad der f. eks. er tilfældet med Det jydsk Musikonservatorium.

Pressens organisationer og journalisthøjskolens lærere har givet udtryk for et stærkt ønske om bevarelse af den nære organisatoriske tilknytning mellem højskolen og pressen. Det vil blive vanskeligere at bevare denne tilknytning, hvis journalisthøjskolen bliver en statsinstitution, medens man ved at give den status som selvejende institution opnår at bevare den organisatoriske tilknytning og samtidig skaber fornøden sikkerhed for, at de midler, der af staten ydes til højskolen, udelukkende kommer dennes undervisning og forskning til gode.

Til § 2, stk. 1:

Det foreslås, at Danmarks Journalisthøjskole ledes af en bestyrelse, et lærerråd og en rektor. Med hensyn til bestyrelsens, lærerrådets og rektors funktioner henvises til de indledende bemærkninger og til det som bilag 1 optagne udkast til anordning.

Til § 2, stk. 2:

Ved dette forslag søges der tilvejebragt hjemmel til oprettelse af de studerendes råd. Her opnår de valgte repræsentanter for de studerende en formel status, som svarer til den status, der allerede på visse højere læreanstalter er tillagt de studerende.

Til § 3, stk. 2:

Lærerrådet vælger for 2 år ad gangen en prorektor med tilsvarende funktioner, som påhviler prorektorerne ved andre højere læreanstalter.

Til § 4:

Ved forslaget om uddannelsesrådets sammensætning er der tilsigtet en alsidig repræsentation for de forskellige interesser indenfor dansk presse, således at alle synspunkter vil kunne komme til udtryk. Det er ligeledes fundet rimeligt af hensyn til Danmarks Radio, der beskæftiger et stadigt stigende antal journalistisk uddannede medarbejdere, at en tilforordnet fra ministeriet for kulturelle anliggender tilknyttes rådet, jfr. lovudkastets § 4, stk. 1.

Såfremt andre organisationer end de nævnte vil blive arbejdsgivere for et betydende antal journalister, må såvel uddannelsesrådet som bestyrelsen for Danmarks Journalisthøjskole kunne forventes udvidet med repræsentanter for disse organisationer og de pågældende grupper af journalister.

Til § 5, stk. 1:

Der er fra pressens organisationer givet udtryk for ønskeligheden af, at Danmarks Journalisthøjskole fortsat står under tilsyn af statsministeren, under hvem sager vedrørende statens forhold til pressen henhører. Under hensyn til ønskeligheden af, at højskolen indplaceres blandt de højere uddannelser, foreslås det, at undervisningsministeriet udpeger en tilforordnet, der deltager i uddannelsesrådets møder uden stemmeret, jfr. lovudkastets § 4, stk. 2.

Det hidtil nære samarbejde med Aarhus Universitet foreslås fortsat ved, at Aarhus Universitet bevarer sin repræsentation i bestyrelsen for højskolen, jfr. det vedlagte udkast til anordning § 4, stk. 1 (bilag 1).

Til § 5, stk. 2:

Der stilles ikke bestemte eksamensfordringer for optagelse på Danmarks Journalisthøjskole, men undervisningen vil blive tilrettelagt på et sådant niveau, at studentereksamen, højere forberedelseksamen, højere

handelseksamen eller tilsvarende eller højere eksamen må anses for den normale forudsætning for at kunne følge undervisningen.

Statsministeren nedsætter ifølge udkast til bekendtgørelse om betingelserne for adgang til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole (bilag 2), et optagelsesnævn, bestående af repræsentanter for pressens organisationer og journalisthøjskolen. Dette nævn afgør, hvilke ansøgere der skal optages på forskolen. Optagelse på forskolen kan gøres betinget af aflæggelse af en optagelsesprøve. En ansøger, der ikke optages umiddelbart på forskolen, har dog altid krav på at blive indstillet til optagelsesprøven, såfremt han ved erklæring fra en chefredaktør kan dokumentere, at der er sikret ham en praktikantplads på den pågældende redaktion.

Det som bilag 3 vedlagte udkast til bekendtgørelse om grunduddannelsen og eksamen ved Danmarks Journalisthøjskole er udarbejdet efter de i de generelle bemærkninger omtalte retningslinier.

Fastsættelse og ændringer i reglerne om adgangsbetingelser for de studerende, om undervisning og eksaminer vil af statsministeren kunne forelægges for det i § 4 omhandlede uddannelsesråd.

Til § 6:

Der henvises til de indledende bemærkninger.

Til § 7:

Der henvises til det vedlagte udkast til bekendtgørelse om ansættelse af lærere og forskningsmedarbejdere ved Danmarks Journalisthøjskole (bilag 4).

Til §11:

Denne bestemmelse stiller sig ikke hindrende i vejen for, at færøske og grønlandske journalistelever kan optages på Danmarks Journalisthøjskole.

København, den 3. november 1967.

H. Bach,

R. Bruun-Pedersen,

N. Chr. Christensen,

Kjeld Gleerup,

Eigil Jørgensen,
(formand),

E. Reske-Nielsen,

Erik Svensson.

/Leif Groth.

UDKAST

TIL

ANORDNING FOR DANMARKS JOURNALISTHØJSKOLE

§ 1. Danmarks Journalisthøjskole er en selv-
ejende institution, der står under tilsyn af
statsministeren. Dens hjemsted og værneting
er Århus.

§ 2. Danmarks Journalisthøjskole har til op-
gave at meddele undervisning til uddannelse
af journalister samt at fremme presseviden-
skabelig forskning.

Stk. 2. Journalisthøjskolens undervisning
kan afsluttes med prøver eller eksaminer, der
fastsættes af statsministeren.

Stk. 3. Efter bestyrelsens og lærerrådets be-
slutning kan der etableres anden undervis-
ning eller forskning ved journalisthøjskolen
for midler, der tilvejebringes af pressens or-
ganisationer eller ved bestyrelsens foranstalt-
ning. Om sådan undervisning eller forskning
skal der gives statsministeren underretning.

§ 3. Journalisthøjskolen ledes af en besty-
relse, et lærerråd og en rektor.

§ 4. Journalisthøjskolens bestyrelse består af
indtil 10 medlemmer, af hvilke Dansk Jour-
nalistforbund vælger 3 medlemmer, Danske
Dagblades Fællesrepræsentation 2 medlem-
mer og ministeriet for kulturelle anliggender,
Aarhus Universitet og Danske Bladudgiveres
Samarbejdsudvalg hver 1 medlem. Valgperi-
oden er 2 år, idet der hvert andet år afgår
4 medlemmer, og af de ved bestyrelsens op-
rettelse valgte medlemmer udpeges ved lod-
trækning 4 til at fungere i 3 år. Genvalg kan
finde sted. Statsministeren kan udpege indtil
2 medlemmer. Rektor og prorektor deltager
uden stemmeret i bestyrelsens møder.

Stk. 2. Bestyrelsen vælger en formand
blandt sine medlemmer. Bestyrelsen fastsæt-
ter selv sin forretningsorden.

§ 5. Bestyrelsen har til opgave at følge jour-
nalisthøjskolens virksomhed og udvikling. Be-
styrelsen varetager højskolens økonomiske
administration og forvalter de til højskolen

henlagte og bevilgede midler. Den har an-
svaret for højskolens budget og regnskaber.

Stk. 2. Bestyrelsen udtaler sig om sager ved-
rørende adgangsbetingelser, oprettelse af nye
og omdannelse eller nedlæggelse af bestående
studieretninger ved højskolen, der forelægges
den af lærerrådet, jfr. § 6, stk. 5.

Stk. 3. Bestyrelsen tager stilling til lærer-
rådets indstilling vedrørende udnævnelse af
rektor, jfr. § 7, stk. 1. Den udnævner en ad-
ministrator til at bistå rektor og lede højs-
kolens kontor, jfr. § 11.

Stk. 4. Bestyrelsen ansætter og afskediger
de til journalisthøjskolen fast knyttede lærer-
kræfter og administrator efter indstilling af
rektor. Ved ansættelse af professorer eller an-
dre efter indstilling af sagkyndige bedømmel-
sesudvalg skal de herom gældende regler
iagttages, og de således ansatte kan ikke af-
skediges uden statsministerens godkendelse.

Stk. 5. Bestyrelsen behandler i øvrigt en-
hver sag, der af et af dens medlemmer, læ-
rerrådet eller rektor skønnes at være af en
sådan betydning for højskolen, at den bør
drøftes i bestyrelsen.

Stk. 6. De nærmere regler om, hvem der
kan tegne bestyrelsen, fastsættes i vedtæg-
terne for journalisthøjskolen.

§ 6. Lærerrådet består af journalisthøjsko-
lens professorer og andre lærere, som har fået
tildelt et selvstændigt ansvar for et større
fagområde, samt af et af lærerrådet fastsat
antal medlemmer, der vælges af og blandt de
øvrige lærere. Antallet af sådanne medlem-
mer må højst udgøre $\frac{1}{3}$ af det samlede lærer-
råd. Lærerrådet kan endvidere, når særlige
grunde taler derfor, ved beslutning i hvert
enkelt tilfælde optage andre ved journalist-
højskolen virkende som medlem. Administra-
tor, der ikke har stemmeret i rådet, er sekre-
tær for dette.

Stk. 2. Lærerrådets valgte medlemmer og
et tilsvarende antal suppleanter vælges for
3 år. Valgberettiget og valgbar til lærerrådet

er enhver lærer, såfremt han ikke er optaget som medlem af lærerrådet i henhold til bestemmelserne i stk. 1, 1. og 3. punktum. På grundlag af en indstilling fra rektor fastsætter statsministeriet de nærmere regler for valgenes afholdelse.

Stk. 3. Rektor sammenkalder og leder som formand lærerrådets møder. Disse skal afholdes mindst 4 gange årligt og i øvrigt så ofte, rektor finder anledning dertil, eller såfremt en fjerdedel af lærerrådets medlemmer skriftlig forlanger et nærmere angivet emne drøftet. Lærerrådet er beslutningsdygtigt, når halvdelen af dets medlemmer er til stede. Til en gyldig beslutning kræves, medmindre andet nedenfor er bestemt, over halvdelen af de afgivne stemmer; står disse lige, regnes rektors stemme dobbelt. Lærerrådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 4. Lærerrådet vælger blandt professorerne rektor og prorektor. Rådet fastsætter selv de nærmere regler for behandlingen af disse sager, jfr. § 7, stk. 1 og § 8.

Stk. 5. For lærerrådet forelægges sager, der vedrører:

- a. Ændring af nærværende anordning.
- b. Studie- og eksamensordninger samt ændringer heri.
- c. Afvigelse fra normale studie- og eksamensordninger.
- d. Dispensation fra de normale studie- og eksamensordninger eller fra den for den enkelte særligt godkendte ordning, jfr. punkt c.
- e. Kursusplaner og ændringer heri.
- f. Oprettelse, omdannelse eller nedlæggelse såvel som besættelse af eller afskedigelse fra professorater og andre lærerstillinger med undtagelse af stillinger som honorarlønnet timelærer.

Stk. 6. Vedrørende undervisningen påhviler det lærerrådet at påse, at de enkelte lærere indordner sig under helheden med hensyn til de enkelte fags omfang og alment relevante indhold. Lærerrådet kan i denne henseende forlange sig alle oplysninger forelagt fra de ansvarlige lærere, og lærerrådet har pligt til overfor disse at påtale eventuelle afvigelser.

Stk. 7. Lærerrådet kan i øvrigt på rektors foranledning eller af egen drift tage ethvert spørgsmål af interesse for journalsthøjskolen op til drøftelse og i en sådan sag afgive en

udtalelse, der er vejledende for de instanser, hvorunder sagen henhører. Hvis sagen forelægges statsministeriet, kan lærerrådet forlange sin redegørelse vedlagt.

Stk. 8. Lærerrådet kan af sin midte nedsætte et forretningsudvalg og overdrage dette at træffe beslutning på lærerrådets vegne i sager af hastende karakter og i rutineprægede sager.

Stk. 9. De studerendes råd udpeger for et år ad gangen blandt sine medlemmer 1 repræsentant, der uden stemmeret deltager i lærerrådets forhandlinger. Endvidere kan de studerendes råd for de enkelte sager udpege endnu en repræsentant, der uden stemmeret deltager i lærerrådets behandling af den pågældende sag. Repræsentanterne for de studerende deltager ikke i lærerrådets behandling af de i stk. 1, stk. 4, stk. 5, punkt f og stk. 6 omhandlede sager. Endvidere kan lærerrådet i særlige tilfælde bestemme, at en foreliggende sag skal behandles uden deltagelse af de studerendes repræsentanter.

Stk. 10. Alle forhandlinger i lærerrådet og de af dette nedsatte udvalg er fortrolige. Rektor bestemmer, i hvilken form resultatet af forhandlingerne kan meddeles.

§ 7. Rektor vælges af lærerrådet blandt de professorer, der har været medlemmer af lærerrådet i mindst 2 år. Valget gælder for et tidsrum af 3 år. Genvalg for perioder af 3 år kan finde sted. Valgets udfald skal være tiltrådt af bestyrelsen. Valgets udfald indbetales af statsministeriet til kongen.

Stk. 2. Rektor er journalsthøjskolens leder og optræder udadtil på journalsthøjskolens vegne. Rektor afgør alle sager, der ikke fordrer beslutning af statsministeriet eller er forbeholdt bestyrelsens eller lærerrådets beslutning. I sådanne sager kan rektor dog træffe beslutning, når de skønnes ikke at kunne tåle opsættelse. Meddelelse om den trufne beslutning gives snarest muligt til statsministeriet henholdsvis bestyrelsen og lærerrådet.

Stk. 3. I sager, der henhører under bestyrelsen eller lærerrådet, og hvis endelige afgørelse er forbeholdt statsministeriet, forelægger rektor for statsministeriet de af bestyrelsen eller lærerrådet vedtagne indstillinger med de bemærkninger, han som journalsthøjskolens leder måtte finde anledning til at fremsætte.

Stk. 4. Rektor kan pålægge lærerrådet og studienævnet at drøfte spørgsmål vedrørende studie- og eksamensordninger og disses gennemførelse, samt sager af almindelig interesse og betydning for journalsthøjskolen. Rektor kan ligeledes afkræve de nævnte organer betænkning over sådanne ordninger og sager, ligesom han kan pålægge en eller flere lærere at behandle spørgsmål vedrørende journalsthøjskolen eller sager, der indkommer til højskolens betænkning.

Stk. 5. Rektor underskriver på journalisthøjskolens vegne. Ekspeditionerne paraferes af administrator eller en af denne dertil bemyndiget medarbejder.

Stk. 6. Efter udløbet af hvert undervisningsår afgiver rektor til bestyrelsen en beretning om journalisthøjskolens virksomhed i det forløbne år. Beretningen fremsendes til statsministeren med bestyrelsens eventuelle bemærkninger.

§ 8. Prorektor vælges af lærerrådet blandt professorerne. Valget gælder for et tidsrum af 2 år. Genvalg kan finde sted. Prorektor bistår efter nærmere aftale med rektor denne ved varetagelsen af de under rektoratet hørende forretninger. Under rektors forfald varetager prorektor rektoratsforretningerne.

§ 9. Der nedsættes et studienævn bestående af 5 medlemmer udpeget af lærerrådet (heraf mindst 1 repræsentant for lærerrådets valgte medlemmer) og 5 udpeget af de studerendes råd. Lærerrådets repræsentanter vælges for 3 år, de studerendes repræsentanter for 1 år. Lærerrådet fastlægger valgperioden. Afgår et medlem i tiden mellem de regelmæssige valg, vælges et andet medlem i hans sted for den resterende del af perioden.

Stk. 2. Lærerrådets repræsentanter vælger blandt sig en formand for studienævnet. Denne indkalder til møde mindst 2 gange hvert semester, eller i øvrigt når 3 medlemmer ønsker et nærmere angivet emne drøftet.

Stk. 3. Studienævnet er rådgivende for rektor og lærerråd. Studienævnet skal til udtalelse have forelagt alle sager om ændringer i studie- og eksamensordninger forud for disses vedtagelse i lærerrådet samt alle forslag, der indebærer ændringer af de studerendes muligheder indenfor gældende studie- og eksamensordninger. Studienævnet er endvidere

berettiget til at optage til drøftelse ethvert spørgsmål med relation til studie- og eksamensforhold, og de studerendes repræsentanter kan forlange sådanne spørgsmål optaget til drøftelse i lærerrådet.

Stk. 4. Både i sager, der forelægges studienævnet til udtalelse, og i sager, som studienævnet selv tager op til drøftelse, kan de studerendes repræsentanter forlange, at deres bemærkninger medfølger til den eller de myndigheder på journalsthøjskolen, der træffer afgørelsen i sagen

Stk. 5. Både journalsthøjskolens og de studerendes repræsentanter i studienævnet kan forlange, at drøftelserne af en foreliggende sag betragtes som fortrolige.

§ 10. De studerendes råd er den af journalsthøjskolen anerkendte repræsentation for de studerende ved denne. Dets opgave er at forhandle med journalsthøjskolen om sager, der vedrører de studerendes interesser. Rådet stiller forslag om sager af interesse for de studerende og repræsenterer disse såvel overfor journalsthøjskolen som udadtil. Lærerrådet fastsætter nærmere regler for samarbejdet med de studerendes råd efter forhandling med dette. De nærmere regler for rådets indre forhold fastsætter dette selv.

Stk. 2. Rådets medlemmer vælges hvert år af og blandt de studerende ved journalsthøjskolen. De nærmere regler om valgmåden og om forholdsmæssig repræsentation af de forskellige studieretninger fastsættes af rådet og godkendes af lærerrådet.

§ 11. Administrator leder på rektors vegne journalsthøjskolens administration, såvel i undervisningsmessige som økonomiske og personalemessige anliggender.

Stk. 2. Det påhviler administrator at forberede de sager, der afgøres af rektor, og i samarbejde med rektor de sager, der afgøres af bestyrelsen eller lærerrådet. Det påhviler ham endvidere at udføre de beslutninger, som træffes af rektor, bestyrelsen eller lærerrådet. Rektor, bestyrelsen og lærerrådet kan hver for sig overdrage administrator at træffe beslutning i sager, der i henhold til denne anordning er henlagt til rektors, bestyrelsens eller lærerrådets afgørelse.

Stk. 3. Administrator drager omsorg for, at der stilles den fornødne administrative bi-

stand til rådighed for bestyrelsen, lærerrådet og studienævnet.

Stk. 4. Administrator er overfor bestyrelsen og rektor ansvarlig for, at de givne bevillinger anvendes i overensstemmelse med formålet. Han er i henhold til gældende regler ansvarlig for journalsthøjskolens kasse- og regnskabsvæsen.

§ 12. Enhver, der studerer ved journalsthøjskolen, har pligt til efter bedste evne at drage nytte af dens undervisning. De studerende er forpligtet til at efterkomme de bestemmelser, som af rektor, administrator eller lærerne ud-

stedes med hensyn til ro og orden indenfor journalsthøjskolens område. Forsømmelse heraf kan pådrage vedkommende en advarsel fra rektor, der tillige eventuelt for en tid kan nægte den pågældende adgang til journalsthøjskolen. Bestandig udelukkelse kan kun ske med lærerrådets og bestyrelsens samtykke. Afgørelse om bestandig udelukkelse kan indannes for statsministeriet.

§ 13. Nærværende anordning træder i kraft samtidig med ikrafttrædelse af „Lov nr. af om Danmarks Journalsthøjskole“.

UDKAST
TIL
BEKENDTGØRELSE OM BETINGELSERNE FOR
ADGANG TIL GRUNDUDDANNELSEN
VED DANMARKS JOURNALISTHØJSKOLE

I henhold til bestemmelserne i § 5, stk. 2 i lov nr. af om Danmarks Journalisthøjskole fastsættes herved følgende:

§ 1. Den, der ønsker optagelse på forskolen til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole, må indgive ansøgning herom til journalisthøjskolen på en særlig ansøgningsblanket. Ansøgningen vedlægges eksamensbevis med karakterliste, redegørelse for andre kvalifikationer samt eventuel erklæring om erhvervet praktikantplads på en redaktion.

§ 2. De indkomne ansøgninger bedømmes af et af statsministeren nedsat optagelsesnævn på 5 medlemmer.

Stk. 2. Til at indtræde i optagelsesnævnet udpeger det i henhold til § 4 i lov nr. af om Danmarks Journalisthøjskole nedsatte uddannelsesråd 4 medlemmer, hvoraf 2 skal repræsentere Danske Dagblades Fællesrepræsentation og 2 Dansk Journalistforbund. Endvidere tiltrædes nævnet af 1 repræsentant for journalisthøjskolen, der er nævnets formand.

Stk. 3. Udnævnelse gælder for et tidsrum af 3 år.

Stk. 4. Sekretær- og kontorhjælp for optagelsesnævnet stilles til rådighed af journalisthøjskolen.

§ 3. Optagelsesnævnet bestemmer, hvilke ansøgere der skal optages på forskolen.

Stk. 2. Optagelse på forskolen kan gøres betinget af aflægelse af den i nærværende bekendtgørelse fastsatte optagelsesprøve.

Stk. 3. En ansøger, der ikke optages umiddelbart på forskolen, kan dog indstille sig til optagelsesprøven, såfremt han ved erklæring fra en chefredaktør kan dokumentere, at der på den pågældende redaktion er sikret ham en praktikantplads mellem 1. og 2. del af studiet.

§ 4. Optagelsesprøven afholdes hvert år i januar og august måneder.

Stk. 2. Ansøgning om optagelse på forskolen må indsendes, eller tilmeldelse til optagelsesprøven må finde sted for prøven i januar måned inden 15. november og for prøven i august måned inden 1. juli.

§ 5. Optagelsesprøven, der omfatter skriftlige prøver i iagttagelsesevne, sproglig fremstilling, referat, behandling af tekstmateriale samt en mundtlig eksamination, aflægges for optagelsesnævnet.

Stk. 2. Optagelsesnævnet bistås ved prøvens tilrettelæggelse og afholdelse af lærere ved journalisthøjskolen.

§ 6. De skriftlige opgaver ved optagelsesprøven skal afleveres maskinskrevet.

§ 7. Bedømmelserne ved optagelsesprøven udtrykkes ved betegnelserne „bestået" eller „ikke bestået".

Stk. 2. Bedømmelserne indføres i en af statsministeriet godkendt protokol, der underskrives af de ved prøven medvirkende medlemmer af optagelsesnævnet samt den eller de bistående lærere ved journalisthøjskolen.

§ 8. Har flere aspiranter bestået optagelsesprøven, end der det enkelte halvår kan optages på forskolen, afgør optagelsesnævnet endeligt på grundlag af de enkelte aspiranters resultater ved optagelsesprøven, hvilke der kan optages.

Stk. 2. Aspiranter, der efter bestået optagelsesprøve ikke optages på forskolen, kan påny indstille sig til førstkommende optagelsesprøve.

Stk. 3. Ingen kan indstille sig til optagelsesprøven mere end 3 gange.

§ 9. Nærværende bekendtgørelse træder i kraft den

UDKAST

TIL

BEKENDTGØRELSE OM GRUNDUDDANNELSEN OG EKSAMEN VED DANMARKS JOURNALISTHØJSKOLE

I medfør af § 5, stk. 2 i lov nr. af om Danmarks Journalisthøjskole fastsættes herved følgende:

Formål

§ 1. Danmarks journalisthøjskole skal give undervisning til grunduddannelse af journalister. Undervisningen afsluttes med en statskontrolleret eksamen.

§ 2. Undervisningen har til formål at meddele de studerende almene og journalistiske kundskaber samt en alsidig journalistisk træning.

Adgangsbetingelser

§ 3. Om adgangen til grunduddannelsen gælder statsministeriets bekendtgørelse nr. af om betingelserne for adgang til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole.

Studieplan

§ 4. Grunduddannelsen omfatter en forskole af en varighed af 15 uger eksklusive eksamen samt 1. og 2. del, hver af varighed af 2 semestre å 13 uger eksklusive eksaminer af mindst 2 gange 4 ugers varighed.

§ 5. Undervisningen på forskolen samt 1. og 2. del påbegyndes to gange årlig, 1. september og 1. februar.

§ 6. Forskolen omfatter følgende fag og faggrupper: Elementær journalistik, elementær grafisk teknik, journalistisk sprogbehandling, pressekundskab og den daglige avis.

§ 7. 1. del omfatter følgende fag og faggrupper:

Samfundsfag: Dansk samfundsbeskrivelse og samfundsøkonomi, statsmagten i Danmark, dansk politik, dansk udenrigspolitik og forsvarsvæsen, sociale forhold i Danmark, lokalstyre i Danmark, de nordiske lande samt international politik og international organisation.

Kulturfag: Litteraturhistorie, litteraturgennemgang, kulturgenrer, dansk undervisningsvæsen og kulturliv samt videnskab og teknik.

Kundskab om presse og andre massemedier: Presse- og mediastruktur, presseret og presetik og

Journalistik indenfor de nævnte fagområder.

§ 8. 2. del tilrettelægges som redaktionsøvelser og som seminarer og omfatter desuden en orienteringsundervisning indenfor journalistiske specialer samt presseøkonomi, psykologi og sociologi. Redaktionsøvelserne omfatter træning i forskellige former for dagspressejournalistik samt radio- og TV-journalistik. Ved uddannelsens slutning vælger hver enkelt studerende et af medierne som speciale. Seminarundervisningen, der omfatter følgende fag: dansk politik, økonomi og erhvervsstof, retsvæsen, socialt stof, kommunalstof, udenrigspolitik, kulturstof og undervisning, litteratur, videnskab og teknik, massemedier og kommunikationsteori samt sprogbehandling, er valgfri, idet hver studerende vælger to stofområder som fagspecialer og deltager i seminarøvelser heri.

§ 9. Statsministeriet godkender efter indstilling fra uddannelsesrådet retningslinierne for undervisningens indhold og omfang.

Eksamen

§ 10. Undervisningen på forskolen samt 1. og 2. del afsluttes med eksaminer, der tilrettelægges af journalisthøjskolen og afvikles under rektors ledelse og ansvar.

Stk. 2. Eksaminerne afholdes 2 gange årlig henholdsvis i januar og juni måneder.

§ 11. Det er normalt en betingelse for at deltage i eksaminerne, at eksaminandens kursusarbejder og øvelser er udført på tilfredsstillende måde, og at de dertil hørende skriftlige arbejder er afleveret indenfor de foreskrevne terminer og godkendt.

Stk. 2. Godkendelse af kursuarbejder og øvelser samt de dertil hørende skriftlige arbejder meddeles af den lærer (de lærere), der har varetaget den pågældende undervisning. Sådant godkendelse gælder kun for den eksamen, til hvilken den er givet.

Stk. 3. Kan læreren (lærerne) ikke give den i stk. 2 omhandlede godkendelse, forelægges sagen for rektor, der i samråd med de lærere, som har varetaget undervisningen i det pågældende fag, træffer den endelige afgørelse.

Stk. 4. Inden påbegyndelsen af 2. del skal den studerende overfor journalisthøjskolen dokumentere at have gennemgået en praktisk uddannelse af 18 måneders varighed på en redaktion eller et andet anerkendt uddannelsessted. I særlige tilfælde kan journalisthøjskolen dog i samråd med det i henhold til § 2 i bekendtgørelse om betingelserne for adgang til grunduddannelsen ved Danmarks Journalisthøjskole nedsatte optagelsesnævn give adgang til 2. del for studerende, som skønnes på anden måde at have erhvervet sig de for studiets fortsættelse fornødne kundskaber.

§ 12. Eksamenen som afslutning på forskolen er skriftlig. Ved eksamenen skal besvares 6 opgaver i elementær journalistik, 2 opgaver i journalistisk sprogbehandling og 1 opgave i pressekundskab. For hver af disse opgaver gives en eksamenskarakter efter den i § 15 angivne skala.

Stk. 2. For hvert af fagene elementær grafisk teknik og den daglige avis giver læreren i det pågældende fag en indstillingskarakter, der indgår i eksamensresultatet. Indstillingskarakteren i den daglige avis tæller dobbelt.

§ 13. Ved 1. dels eksamen aflægges prøve i de nedenfor anførte fag og faggrupper:

I. *Gruppen samfundsfag*, bestående af følgende fag:

- a. Dansk samfundsbeskrivelse og samfundsøkonomi
- b. Statsmagten i Danmark
- c. Dansk politik, dansk udenrigspolitik og forsvarsvæsen
- d. Sociale forhold i Danmark, lokalstyre i Danmark
- e. De nordiske lande
- f. International politik og international organisation

II. *Gruppen kulturfag*, bestående af følgende fag:

- a. Litteraturhistorie, litteraturgennemgang
- b. Kulturgenrer, dansk undervisningsvæsen og kulturliv

III. *Gruppen kundskab om presse og andre massemedier*, bestående af følgende fag:

- a. Presse- og mediastruktur
- b. Presseret og presseetik.

Stk. 2. Der skal besvares 4 skriftlige opgaver, således at der besvares 2 opgaver indenfor faggruppe I og en opgave indenfor hver af faggrupperne II og III. Eksaminanden skal ved løsningen af hver opgave have valgfrihed mellem to opgavne emner, der falder indenfor hver sit fag i den pågældende faggruppe.

Stk. 3. Den mundtlige eksamen omfatter en prøve indenfor en af de i stk. 1 nævnte faggrupper. Indenfor faggruppe I eksamineres der dog kun i 2 fag, hvorom der umiddelbart efter de skriftlige prøvers afslutning gives de studerende meddelelse.

§ 14. 2. dels eksamen omfatter:

En praktisk prøve (hovedopgaven, hvortil gives en forberedelsestid på indtil 4 uger efter journalisthøjskolens nærmere bestemmelse) indenfor det valgte media- og fagspeciale med en efterfølgende mundtlig eksamination.

En mundtlig prøve indenfor et af de i § 8 nævnte orienteringsfag.

Stk. 2. For hovedopgaven gives en karakter, der regnes tredobbelt, og for den mundtlige prøve i orienteringsfagene gives en karakter. I eksamensresultatet indregnes en karakter, der beregnes som gennemsnittet af karaktererne for to seminararbejder, der afslutter seminarøvelserne i fagspecialerne, jfr. § 8. Endvidere indregnes en indstillingskarakter for den studerendes præstation under de ligeledes i § 8 nævnte redaktionsøvelser.

§ 15. Ved bedømmelsen af hver skriftlig og mundtlig eksamenspræstation anvendes følgende karakterskala: 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 8,6,4, 1,0.

§ 16. Til beståelse af hver af de nævnte eksaminer kræves et gennemsnit af de opnåede karakterer på 10,50. Den, der i en prøve eller for noget øvelses- eller seminararbejde får karakteren 0, har ikke bestået eksamen.

Stk. 2. Karakteren for hver præstation fastsættes efter forhandling mellem de i bedømmelsen deltagende lærere og censorer. Såfremt der ikke kan opnås enighed om en fællesbedømmelse, giver hver bedømmer en karakter efter den anførte skala, hvorefter den endelige karakter for vedkommende præstation udregnes som middeltallet af de således givne karakterer, afrundet til det nærmeste tal i skalaen. Udgør det udregnede middeltal et simpelt gennemsnit af to på hinanden følgende tal i karakterskalaen, er det højeste af disse tal den endelige karakter. Når et flertal af de i bedømmelsen deltagende lærere og censorer stemmer for karakteren 0 (nul), bliver denne dog altid den endelige karakter.

§ 17. Forslag til de skriftlige opgaver ved eksaminerne udarbejdes af de af journalisthøjskolen hertil udpegede lærere og godkendes af de censorer, der skal deltage i bedømmelsen.

§ 18. Ved bedømmelsen af præstationer, for hvilke der gives eksamenskarakterer, medvirker foruden vedkommende lærer (lærere) 2 censorer, hvoraf den ene skal være eller have været beskæftiget med journalistisk virksomhed.

§ 19. Efter indstilling fra det i henhold til § 4 i lov nr. af om Danmarks Journalisthøjskole nedsatte uddannelsesråd beskikker statsministeriet for 3 år ad gangen et censorkollegium. Ingen kan beskikkes efter det fyldte 70 år.

§ 20. Journalisthøjskolens rektor påser, at eksamenskaraktererne samt det endelige eksamensresultat indføres i en af statsministeriet godkendt eksamensprotokol.

Eksamensbevis

§ 21. For den, som har bestået grunduddannelsens afsluttende eksamen, udfærdiges et af journalisthøjskolens rektor underskrevet eksamensbevis.

Stk. 2. Eksamensbeviset affattes i en af statsministeriet fastsat form.

§ 22. I tilfælde af studieafbrydelse eller til brug for ansøgninger har de studerende adgang til at få udskrift af eksamensprotokollen udvisende deres resultater ved de enkelte eksaminer. Det skal af udskriften fremgå, at uddannelsen ikke er afsluttet.

Forskellige bestemmelser

§ 23. En studerende, der ikke påbegynder eller ikke består en deleksamen, kan påny begynde studiet til vedkommende eksamen, såfremt journalisthøjskolen skønner, at han har mulighed for at fuldføre studiet. Genoptagelse af studiet kan normalt kun finde sted ved en studiedels begyndelse.

Stk. 2. Ingen kan uden tilladelse fra statsministeriet deltage i en eksamen mere end 2 gange.

§ 24. Den studerende har pligt til at følge den af journalisthøjskolen tilrettelagte timeplan, til efter bedste evne at drage nytte af undervisningen samt til at følge de af journalisthøjskolen fastsatte studie- og ordensregler.

Stk. 2. Udviser den studerende forsømmelighed i studiet, eller overtræder den studerende journalisthøjskolens studie- og ordensregler, kan vedkommende udelukkes fra deltagelse i det studieår, hvori forseelsen finder sted, eller i særlig grove tilfælde bortvises fra journalisthøjskolen. Afgørelsen kan af den studerende indbringes for statsministeriet.

Ikraftsættelse

§ 25. Nærværende bekendtgørelse har virkning fra

Stk. 2. For de journalistelever, der har påbegyndt uddannelsen før den gælder dog de hidtidige regler fortsat med de ændringer heri, der som overgangsbestemmelser måtte blive fastsat af statsministeriet.

UDKAST
TIL
BEKENDTGØRELSE OM ANSÆTTELSE AF LÆRERE
OG FORSKNINGSMEDARBEJDERE
VED DANMARKS JOURNALISTHØJSKOLE

I henhold til bestemmelserne i § 7 i lov nr. af om Danmarks Journalisthøjskole fastsættes herved følgende:

§ 1. Undervisningen på Danmarks Journalisthøjskole varetages af professorer, docenter, lektorer, adjunkter samt andre lærere. Der kan tillige ansættes afdelingsforstandere samt videnskabelige assistenter for professorerne uden eller med begrænset undervisningspligt.

§ 2. Som faste stillinger kan oprettes professorater, docenturer, lektorater, adjunkturer, stillinger som andre lærere, afdelingsforstanderstillinger samt stillinger som videnskabelige assistenter.

Stk. 2. Oprettelse af faste stillinger kan kun finde sted med godkendelse af statsministeriet. De pågældende stillinger kan først besættes efter forud indhentet godkendelse af statsministeriet. Om besættelse af professorater giver statsministeriet indberetning til kongen. For besættelse af professorater gælder i øvrigt de nedenfor anførte regler.

Stk. 3. Som honorarlønnede stillinger kan oprettes lektorater, stillinger som andre lærere og som videnskabelige assistenter.

Stk. 4. Oprettelse af honorarlønnede stillinger som lektorer og som videnskabelige assistenter kan kun finde sted efter forud indhentet godkendelse af statsministeriet.

§ 3. Når en stilling som professor skal besættes, opslås den ledig af journalisthøjskolen. Efter ansøgningsfristens udløb anmoder bestyrelsen efter lærerrådets indstilling statsministeriet om at nedsætte et sagkyndigt udvalg til bedømmelse af de indkomne ansøgninger.

Stk. 2. Udvalget skal bestå af journalisthøjskolens rektor, af 1 medlem valgt blandt

de af journalisthøjskolens professorer, der er nærmest fagkyndige, samt af 3 andre medlemmer, der vælges blandt danske eller udenlandske sagkyndige, som ikke er ansat ved journalisthøjskolen. Journalisthøjskolens rektor fungerer som udvalgets formand.

Stk. 3. Medmindre særlige grunde gør sig gældende, kan en professor ikke indvælges i bedømmelsesudvalget ved besættelsen af det professorat, som bliver ledigt ved hans afgang.

§ 4. Udvalget afgiver en motiveret skriftlig indstilling til journalisthøjskolen. Når indstillingen foreligger, skal ansøgerne have adgang til at gøre sig bekendt med den og kan indtil 8 dage derefter indsende bemærkninger angående indstillingens motivering eller dens resultat til statsministeriet.

§ 5. Afgiver udvalget en enstemmig indstilling om stillingens besættelse, videresender journalisthøjskolen efter udløbet af den i § 4 fastsatte frist indstillingen tillige med eventuelle skriftlige bemærkninger fra ansøgerne til statsministeriet, ledsaget af de bemærkninger bestyrelsen og lærerrådet måtte have.

§ 6. Foreligger der ikke fra udvalget en enstemmig indstilling om stillingens besættelse, skal konkurrence afholdes, medmindre journalisthøjskolen efter indstilling fra mindst halvdelen af udvalgets medlemmer får statsministeriets godkendelse af, at stillingens besættelse udsættes, eller at afgørelsen ikke skal træffes på grundlag af det stedfundne opslag, men at nyt opslag skal ske.

Stk. 2. Når konkurrence skal finde sted, bør udvalgets indstilling kun gå ud på, at det ikke uden konkurrence kan afgøres med sikkerhed, hvem af de pågældende der er bedst egnet til stillingen, og udvalget skal da samtidig udtale sig om, hvilke ansøgere der bør

have adgang til at deltage i konkurrencen.

Stk. 3. Ingen ansøger kan udelukkes fra deltagelse i konkurrencen, når et af udvalgets medlemmer udtaler sig for hans deltagelse. Foreslås en ansøger udelukket fra konkurrencen, må dette motiveres.

§ 7. Skal konkurrence afholdes, nedsætter statsministeriet en konkurrencekomité under ledelse af journalisthøjskolens rektor.

Stk. 2. Komiteen skal foruden rektor bestå af indtil 2 medlemmer af de ved journalisthøjskolen ansatte professorer, der er nærmest fagkyndige, jfr. § 3, stk. 3 samt af 4 medlemmer, der vælges blandt danske eller udenlandske sagkyndige, som ikke er ansat ved journalisthøjskolen. Mindst 2 af medlemmerne skal være videnskabsmænd, og en af disse skal være ansat som lærer ved et dansk universitet eller en anden dansk højere læreanstalt.

§ 8. Konkurrencekomiteen skal ved afgørel-

sen af de konkurrerendes kvalifikationer tage hensyn dels til vedkommendes videnskabelige arbejder og tidligere virksomhed, dels til udfaldet af afholdte prøver, hvorom nærmere regler fastsættes af statsministeriet efter indstilling af konkurrencekomiteen i hvert enkelt tilfælde.

§ 9. Når konkurrencen er afsluttet, afgiver komiteen indstilling til statsministeriet.

§ 10. I ganske særlige tilfælde kan journalisthøjskolen med godkendelse af statsministeriet uden iagttagelse af de i §§ 3-9 indeholdte regler til professor kalde en person, der indenfor et af journalisthøjskolens studieområder ubestrideligt har lagt de kvalifikationer for dagen, der må kræves af indehaveren af et professorat ved journalisthøjskolen.

§ 11. Nærværende bekendtgørelse træder i kraft den

